

Domoljub

V Ljubljani, 8. julija 1936

Leto 49 • Štev. 28

Generali brez vojakov

V začetku julija so se zbrali v Beogradu možje, ki so do nedavna imeli usodo naše države v rokah. Vladali so proti volji naroda in so se na oblasti vzdržali le s silo. Da bi pred nepoučeno javnostjo skrili svoje diktatorske namene, so si izmislili neko skrpučalo, ki so ga imenovali Jugoslovansko nacionalno stranko. Gorje mu, kdor se tej »stranki« ni pridružil. Bil je brezpraven, protidržaven! In tako je potem ta stranka delala volitve, ki se jih še predobro spominjamo in »vladala« državo, da jo je privedla na rob propada. Toda prišel je konec tudi za nasilne samozvance. Pod pritiskom ljudske volje so morali pustiti oblast in oditi v zaslužen pokoj. V istem trenutku pa se je zrušila tudi »vsemogočna, edino državotvorna« JNS, ki je bila za vse večne čase ustanovljena. Gospodom je zmanjkalo sapa in umetno napihnjeni balonček se je sesedel, da je le nekaj žalostnih ostankov videti. Ljudstvo pa se je v svobodi odločilo za smeri in politiko, ki mu je po godu.

Generali JNS, »narodni voditelji«, »možje ljudskega zaupanja« itd. so ostali sami. Med ljudstvom nimajo drugega pristaša, kot nekaj ostirjev in štacunarjev in pa »župane«, ki so jih kot priganjače spravili na županske stolčke in vplivna mesta, da so mogli potom njih razplesti mrežo denuncijantstva do zadnje gorske vasi in da so mogli krotiti narod, ki ni maral nasilja. Celo del voditeljev bivše JNS se svojega nestvora danes sramuje in ne mara imeti nobenega stika z njim. Mislimo, da politična zgodovina ne pozna primera, da bi kaka stranka tako sramotno skrahirala, kot je JNS.

Generali stranke seveda s tem niso zadovoljni. Mesec za mesecem so redke preostale pristaše pitali z nadami, da bo sedanja vlada v par tednih padla in da bo krmilo državo dobila v roke zopet »edina državotvorna stranka« JNS. Iz obljub pa niso hotela postati dejstva. Minilo je leto in čez, Stojadinovič pa vlada naprej. Treba se je bilo izmisliti kaj novega, da bi obrnili pozornost nase in vrgli med svoje kost upanja, katero bude lahko vsaj par mesecev glodali. In teko se je začelo pomlajevanje, reorganiziranje in izpopolnjevanje JNS, ki naj bi bilo dovršeno in slovesno razglašeno na kongresu stranke, ki je bil pred nekaj dnevi v Beogradu. Na tem kongresu naj bi se zbralo vse, kar se v naši državi brati in istoveti s fašisti in pofovci. Tudi vsi nositelji nasilja na Slovenskem so se kongresa udeležili. Poleg navadnih, že tisočkrat pogrelih fraz o narodnem edinstvu in državotvornosti, kar vse naj bi bila le last JNS, na zboru niso kaj novega povedali.

Veliko pozornost pa je povzročila izvolitev generala Petra Živkoviča za predsednika

pomlajene JNS. Istočasno je bil g. Živkovič upokojen kot general in preveden v rezervo, ker sta mesti aktivnega generala in predsednika politične stranke nezdržljivi. Volitev novega predsednika je bila kočljiva zadeva. En del delegatov je namreč hotel, da ostane dosedanji predsednik JNS, g. Uzunovič, še na svojem mestu, drugi pa so zahtevali za glavo stranke mlajšo in energičnejšo moč. Težavo so rešili tako, da so proglasili starega Uzunoviča za dosmrtnega častnega predsednika, g. Živkoviča pa za pravega predsednika. Generalni tajnik bo tudi pod novim šefom g. Albert Kramer.

Kongres JNS naj bi proglasil združitev vseh »nacionalnih« skupin v eno stranko. To se pa ni posrečilo. Saj celo Jevtičevi pofovci, ki so po svojem mišljenju in po svojih delih fašistom in JNS najbolj blizu, še premišlujejo, ali bi se »pomlajeni« stranki priključili ali ne. Tudi mnoge druge skupine gledajo obnavljanje JNS le od daleč.

Za nas Slovence je stvar jasna. Obnavljanje na JNS je že pokazala, kaj more in kaj hoče.

Razmišljanja o tekmah koscev in žanjic

Naš članek, v katerem smo zavzeli stališče do tekm koscev in žanjic, ki jih neki ljudje prirejajo vsako poletje, je silno razgalil gospele okrog »Kmetijskega lista«. Da bo prilika za jezo še večja in da se zadeva še od druge strani razčisti, prinašamo danes še nekatere misli, ki so vredne, da jih prebere vsak pravi in tudi nedeljski kmet:

Slovenci se ponajšamo vedno s kako izvirnostjo, ki v svetu ne najde priznanja, marveč posmeh. Na našo nesrečo nas tujci poznajo le pod imenom Slovenci in to brez razlike, dobre in slabe, velike in male, resne in neresne. Najhujše pri vsem tem je, da nas včasih neresni ljudje prevpijejo in da ostane na nas potem vedno večja senca, kot bi pa bilo, ako bi oni, ki svoje »izvirnosti« zanašajo med Slovence, malo bolj molčali in bi skromne unče svoje pameti ne nosili na sonce. Tako se je zgodilo tudi s »tekmo koscev« kmečkih fantov in deklet, s katerimi so prireditelji imeli namen naši kmečki mladini »vcepiti« veselje do kmečkega dela in posvetiti svoje »gibanje« tudi na zunan na ta način kmečki misli. S tekmami »koscev in žanjic« ali grabljic se ni pečal od sedaj še noben slovenski kmečki dušeslovec in je škoda, da moram s tem začeti vprav jaz. No, pa si s tem ne lastim prav nobenih zaslug, ker slične tekme so že

leta nasilja, ki so nam še v predobrem spominu, so nam dovolj jasno pokazala, kaj imamo od fašistične JNS pričakovati, če bi zopet prišla na oblast. Kongres te stranke je jasno pokazal, da je ideal gospodov, ki jo vodijo, vladati nad svobodoljubnim ljudstvom po fašističnih načelih v še bolj trdi obliki, kakor je bilo to v prvi njihovi dobi, ki je tako žalostno končala.

Gospod Peter Živkovič je kot diktator že nekaj let vodil usodo naše države. S svojim delom v politiki je dokazal, da je morda dober vojak, kot politik pa ni imel srečne roke. Dvomimo, da bo kot vođa stranke imel srečnejše roke. Kako pa nameravajo vladati Kramer, Pucelj, Banjanin in slični, pa pri nas vsak otrok predobro ve.

Napačno bi bilo, če bi mi »pomlajeni« JNS pripisovali kak poseben pomen. Počakajmo svobodnih volitev in takrat bo ljudstvo samo obračunalo z njimi tako, kakor je z nasilniki treba obračunati. Naloga vsakega pravega narodnjaka je, da pri prvih volitvah, ki bodo prišle, enkrat za vselej pokaže svojo odločno voljo, da ne maramo ljudi, ki bi hoteli s silo in krivico vihteti bič nad narodom, ki želi le kruha, miru in pravice.

dolgo časa v modi v — sovjetski Rusiji — in so sovjeti brez dvoma v tekmah »dela« prekosili že davno naše »kmetijce«.

Razprava v dušeslovju tekem koscev med kmečkimi ljudmi je poglavje, ki razkriva, kako malo razumejo kmetovo dušo ljudje, ki si že 18 let lastijo med Slovenci popolnoma neupravičeno ime »kmečkih politikov in zaščitnikov kmečkega stanu«. Naša javnost ne polaga velikega pomena temu »nekmečkemu« gibanju, enostavno zato ne, ker ga ne smatra za resnega. Vendar pa mislim, da bomo s tem vendarle odprli oči še onim maloštevilnim privrzcem tega gibanja, ki jim je »tekma koscev« navaden »hec« in da bi v bodoče glas nekmečkih kričačev v Sloveniji ne prodrl več čez naše »planke« in nas pred tujci ne smešil.

Kakšne tekme poznamo? Nogometne, teniške, boksarske, avtomobilske, plavalne, rokoborske, tekaške, veslaške in druge športne tekme.

Kdo tekmuje? — Profesionalni, t. j. taki športniki, ki se s športom žive, ali amaterji, t. j. športniki, ki jim je šport samo zabava in oddih po kateremkoli poklicnem delu? Na nobeno mednarodno tekmo niso pripuščeni profesionalni, marveč je dovoljen nastop samo amaterjem. Zakaj? Enostavno zato, ker ima šport višje plemenite cilje: zdravo telesno

Banovina za naše kmetijstvo

vzgojo najširših plasti naroda in nima namena vzgojiti omejenega kroga plačanih poklicnih komedijantov, ki bi za drag denar zabavali gledalce. Pomislimo na primer še tole: Šofer, ki sedi dan za dnem za volanom, komaj čaka proste ure da zapusti svoj voz in gre peš na izprehod, da se razvedri. Trgovski pomočnik, ki stoji dolge ure na nogah, komaj čaka, da po uri sede. Železniškemu osebju, ki dan za dnem potuje v svojem poklicu z vlakom, je prosti čas, ki ga prebije daleč proč od vlaka ljubši, kot pa uradniku, ki presedi najlepši čas svojega življenja med zaprtimi stenami in ki komaj čaka nedelje in praznika, da ga vlak potegne na deželo. Med stotinami poklicev bomo težko našli dva, ki bi imela prav enake potrebe glede na šport, ki naj bi bil spolnolitev njihovega poklica v tem smislu da bi uravnovešal duha s telesom. Nobenemu trgovskemu pomočniku še ni padlo v glavo, da bi prirajal javne tekme kdo bo dalje časa vzdržal v trgovini. Da bi si izmislili železničarji tekmo, kdo bo dalje časa vztrajal na vožnji, tudi nismo še slišali, čeprav bi tako tekmo uprava brez dvoma pozdravila. Da bi uradniki tekmovali med seboj, kdo bo dalje pisaril? — Ali si je sploh kaj takega mogoče zamisliti? Ali prirajajo šoferji tekme avtomobilov? Ne, pač pa njihovi lastniki, ki jih veseli, če v nedeljo sedejo malo za volan. Ali smo še slišali, da bi naši rudarji v Trbovljah tekmovali, kdo bo v najkrajšem času in sicer ob nedeljah in praznikih, ki so določeni za odpočitek, nakopal več rude? Poizkusite to organizacijo, ne vem če boste odnesli celo kožo? No, sovjeti so to uredili v prokletstvu delavcev in pa kmetov, pri nas pa za njimi njihovi mali oponašalci »slovenački kmetijci«, v svojo zabavo.

Kmet ne vidi v svojem delu — športa, pač pa posvečeno, čeprav izredno težko delo. — Kmetu njegovo delo ni zabava in njegov odpočitek je edino le v izpremembi. Ljudje, ki so pri nas vpeljali za kmečke ljudi tekme kosev, grabljic ali žanjic, so s svojo miselnostjo prav blizu sovjetov, čeprav se nemara tega ne svedajo. Kdo si je izmislil pri nas to novost? En sam pravilen odgovor je mogoč: samo ljudje, kateri pri svojem vsakdanjem poklicu ne vihte ne kos, ne grabelji, ne srpov in ne vili! Samo ljudje ki sede v mestih po pisarnah, ali pa, ki na deželi od daleč gledajo, kako se njihovi hlapci znoje pri tem napornem in neprijetnem delu. Samo ljudje, ki jim je kmečko opravilo »idila«, ki jim je vonj sena prijetna sprememba za dušljivi mestni zrak, ki so jim všeč mišičaste in žuljave roke naših kmečkih ljudi, ker so pravo nasprotje njihovih brezkrvnih rok in lic. In sedaj se vprašamo: ali imajo te tekme kosev kak višji cilj? Ali naj služijo za merilo pridonosti za naše kmečke gospodarje, ali za njihove — pose? Ali naj re po točkah, doseženih pri takih tekmah, odmerjajo dneine našim kmečkim hlapcem? Ako bi oni meščanski »kmečki pokretaši« in njihove blodilčne in našminkane »frajlice« prirejale same te tekme in poleg tega še pri svojem vsakdanjem delu s svojimi belimi rokami vihtele kose, grablje, srpe in vile (gnojne seveda) dan za dnem, smo prepričani, da bi ta pokret, ki gre za izkazovanje časti kmetake-mu delu (!?) kmalu sam od sebe prenehal. Z drugo besedo: ako bi ti meščanski kmetje, ali »ogaždeni seljaci«, če hočemo govoriti v jeziku voditelja srbskih zemljoradnikov gosp. Dragoljuba Jovanoviča, zamenjali svoje meščanske poklice s trdim delom našega kmeta in svojo ideologijo in miselnost približali de-mansko tudi našemu kmetu in njegovu pravi-

Ze nekdanja slovenska oblastna odbora sta začela veliko akcijo, ki naj bi povzdignila gospodarstvo našega kmeta. To tako nujno potrebno in važno delo je prevzela kot eno najvažnejših dediščin sedanja banska uprava, po danih sredstvih skuša pomagati našemu kmetu na noge povsod tam, kjer je pomoč najbolj potrebna.

Vsak, ki pozna razmere na naših kmetijah, ve, koliko dela in škode povzročajo slaba in neprimerno urejena gnojišča kmetijskih gospodarstev. Če upoštevamo, da je v Sloveniji komaj 8 odst. vseh gnojišč pravilno urejenih, je razumljivo, da je pravilna ureditev naših gnojišč važno gospodarsko vprašanje za napredek kmetijstva. Banska uprava se tega dobro zaveda in je zato že v letošnjem letu razdelila po vsej Sloveniji 160 vagonov cementa za gnojišča po polovični ceni. Cement je bil dostavljen na postaje, kjer so ga potrebovali kupci, tako da je bila cena cementu po vsej Sloveniji enaka. Ker je za dobro in pravilno urejeno gnojišče treba približno tri do štiri tisoč kilogramov cementa, je banovina omogočila že letos zgraditev 400 do 500 pravilno urejenih gnojišč. Hkrati je omogočila 200 kmetijskim gospodarjem nabavo gnojničnih sesalk po polovični ceni, ki je znašala le 500 Din za sesal'ko. Banska uprava je prizadetim kmetom brezplačno napravila tudi načrte za ta gnojišča in izvedenci banske uprave so večinoma povsod skušali še istočasno napraviti tudi načrte za primerne in zdrave hleve, če dosedanji niso bili dobri. Te načrte obrdže gospodarji in če se jim bo ponudila prilika, da popravijo svoje hleve, bodo imeli vsaj še brez stroškov napravljene dobre načrte.

Zadnja leta so skušala privatna društva pospešiti pri nas za kmetijsko gospodarstvo tako važno ovčjereje. Kljub temu, da delujejo že več let, zaradi neenotnega nastopanja in pomanjkanja organizacije pri nas ovčjereja ni dosegla takšnega pomena, kakor bi ga lahko. Letos je prevzela pospeševanje ovčjereje banska uprava v svoje roke. V Sloveniji je velika površina pašnikov, ki niso za nobeno drugo rabo, kakor zato, da jih popasejo ovce. Takih pašnikov je v Sloveniji približno 50.000 hektarov. Ovčjereja ima pri nas še poseben pomen zato, ker je z domačo volno prav lahko ustvariti lepo obrt za izdelovanje domačega volne-

miselnosti, potem bi kmalu videli, da ima gnoj za kmeta prav tak vonj v delavnikih kot v nedeljah na tekmah. Njihovo modrovanje o tekmah kosev, žanjic in grabljic, za našega kmeta v dnevih, ki so od pamtiveka posvečeni Bogu in duševnemu razvedrilu, ni prav nič privlačno.

Zanimivo je, kakšno mnenje imajo srbski zemljoradniki o »slovenačkim utakmicama koseca in žetalica (o slovenskih tekmah kosev in žanjic). Pred kratkim sem o tem govoril z odličnim voditeljem srbskih zemljoradnikov, ki se je tem gibanju »slovenačkih kmetijaca« pomilovalno nasmehnil in pripomnil, da bi ga srbski kmetje in zlasti še danes, v tej težki krizi ubili, če bi prišel pred nje s takimi norostmi. Zaključil pa je z besedami: »Ovako čini svuda samo pokvarjena gospoda, kojoj bejaše naš seljak od vajkada samo predmet zabave« (ali po naše: tako povsod dela samo pokvarjena gospoda, kateri je bil naš kmet že od nekdej samo predmet zabave». —

nega blaga, ki po svoji trdnosti prav gotovo poseka drugo, četudi lepše blago. Zlasti na Gorenjskem že izdelujejo tako domače blago, in ko je v letošnji zimi neki slovenski smučar bil na tekmah v Garmisch-Partenkirchenu oblečen v športno obleko iz takega domačega blaga so ga tujci z zanimanjem izpraševali, kje je kupil tako dobro in fino blago.

Banska uprava je letos kupila 350 ovac po približno 150 Din za glavo. Plačala je tudi vse prevozne in druge stroške ter jih potem prodala interesentom v krajih, ki prihajajo najbolj v poštev za ovčjereje. Pri tem je seveda gledala, da kmetu nakup omogoči in je doplačala pri ovnih vso razliko, ki je nastala, ko so kmetje plačali ovne le po 1 Din od kg. Ovce je dala na razpolago po polovični ceni in na ta način omogočila, zlasti z dobro izbiro ovnov, izboljšanje pasme. Pod Peco, v Črni, v Logarski in Kokrški dolini, kjer je že sedaj doma naša najboljša jezersko-solčavska ovca, pa bo skušala banska uprava izpeljati na pravilni osnovi plemensko izbiro solčavske ovce, tako po teži, kakor tudi po dobroti volne. Pri tistih kmetovalcih, ki bodo hoteli voditi posebne rodovnike za svoje ovce, tako kakor se to dela že pri govedih in konjih, bo v bodočih letih kupovala ovce, ki jih bo potem delila po krajih, ki so primerni za ovčjereje. Na ta način bo povsod mogoče izboljšati pasmo in tako povečati donos ovčjereje. Če bo ljudstvo razumelo pomen te akcije, moremo biti prepričani, da bo v nekaj letih prav ovčjereja postala za kraje, ki imajo sicer najmanj rodovitnega sveta, lep vir dohodkov. Banska uprava bo stem dvignila gospodarstvo zlasti tistih kmetij, ki najtežje živijo od svoje trde in nerodovitne zemlje, hkrati pa omogočila razvoj domače suknarske obrti, ki je šele v povojih.

Denar za Kmet. zbornice

Tistim, ki trdijo, da je sedanje denarno stanje kmeta prešibko, da bi mogel sam vzdrževati svoje zbornice, odgovarja »Trgovski list« takole:

Dobro posestnik, ki plačuje danes okoli 800 Din zemljiškega davka, bo tudi mogel plačevati svojih 15 Din na leto za zbor... ko, kolikor bi plačeval, če bi obveljala določila sedanjega načrta v uredbi kmetijskih zbornic. Teh 15 Din, a kakor rečeno, bi toliko plačevali le dobri posestniki, bi jim uspešno delo kmetijske zbornice z boljšo prodajo njihovih pridelkov povrnilo v enem mesecu. Imamo pa v naši državi tudi že praktičen primer, da se kmetovalci takšnega davka niti najmanj ne branijo. Pri Gospodarski Slogi v Zagrebu je organiziranih — čisto prostovoljno — že nad 100 tisoč kmetovalcev, od katerih plačuje vsak, tudi najrevnejši, po en dinar na mesec za Gospodarsko Slogo. Če so hrvatski kmetje za Gospodarsko Slogo prostovoljno prevzeli to davčno breme, ga bodo tudi slovenski kmetovalci za mnogo bolj pomembno kmetijsko zbornico, zlasti še, ker bo to breme znatno manjše, kakor ga pa hrvatski kmetje danes že plačujejo. Pa tudi s dostojanstvom kmetijskega stanu in z njegovo veljavo v našem javnem življenju ni v skladu, če bi morali drugi, mnogo manj številni stanovi vzdrževati mesto njega njegovo stanovsko organizacijo.

Beli menihi nas vabijo

Pred tedni že smo objavili vabilo ljubljanskega vladike prevz. g. dr. Gregorija Rožmana, s katerim vabi vernike cele ljubljanske škofije k proslavi 800 letnice obstoja cistercijskega samostana v Stični na Dolenjskem.

Ta proslava bo pa obenem obletnica nepozabnih dni II. evharističnega kongresa za Jugoslavijo.

Stična sama se na svoj veliki praznik živahno pripravlja. Notranje samostansko dvorišče je dobilo povsem drugo lice. Glavno obnovitveno delo pa je bilo opravljeno v mogočni samostanski cerkvi, ki je dobila s prebeljenjem in zlasti s prezidavami v prezbiteriju nov obraz in svežost.

Stiško prebivalstvo se že vse leto na proslavo živahno pripravlja. Že v oktobru 1935 so pričeli beli menihi praznovati sv. jubilejno leto, katerega smisel naj je v liturgični in evharistični obnovitvi našega naroda. Čudovita pa je poztvornost, s katero domače prebivalstvo pomaga pri pripravah na glavno proslavo v avgustu, ko bo Stična pozorišče podobnih mogočnih dogodkov, kakor smo jih doživljali ob

zumu z vodstvom samostana v Stični ter s prevz. ljubljanskim škofom je odbor določil sledeči spored stiških slavnosti:

V nedeljo, dne 9. avgusta bo v Stični dan šolske mladine. Podobno kot lani na Stadionu bo ta dan mladina med petjem in molitvijo prisostvovala sv. maši in prejela sv. obhajilo. K tej svečanosti je vabljen predvsem mladina iz bližnjih dekanij.

Na praznik Marijinega Vnebovzetja, dne 15. avgusta popoldne ob petih bo pred stiškim kolodvorom slovesen sprejem cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov, ki se bodo stiških slovesnosti udeležili. Kolesarji in konjenica bodo v sprevidu spremljali dostojanstvenike v Stično, kjer bo v cerkvi otvoritvena slovesnost. Zvečer ob osmih bodo uprizorili na zunanem dvorišču samostana fantovsko slavnostno igro »Jurij Kozak, slovenski janičar«. — Ponoči med 10. in 11. uro se začne slovesna procesija mož in fantov z Najsvetejšim na hrib Vinograd. Udeleženci procesije bodo nosili baklje. Opolnoči bo na Vinogradu ob evharističnem križu nagovor ljubljanskega škofa, nato pa sv. maša,

Stična na Dolenjskem.

evharističnem kongresu v Ljubljani. Tako se že tedne in tedne staro in mlado, moški in ženske kosajo, kdo bo več pripomogel k zgradbi nove ceste na vrh hriba Vinograda, kamor se bo v noči med 15. in 16. avgustom vila procesija mož in fantov k polnočnici in skupnemu obhajilu. To bo res jubilejna cesta, ki jo je k evharističnemu križu na Vinogradu zgradila hvaležnost vernikov za neštete dobrote, ki jih je stiški samostan skozi stoletja delil sloven. ljudstvu.

Začenjajo se dolgotrajne in naporne vaje za uprizoritev slavnostne fantovske igre »Jurij Kozak, slovenski janičar«, ki jo je za to priliko napisal g. Niko Kuret. Igra bo uprizorjena dne 15. avgusta zvečer na prostem ob cerkvi.

Pozrtvovalec duhovnim in zunanjim pripravam stiških vernikov se veselo pridružimo vsi, ki v evharistični in liturgični obnovitvi našega verskega življenja čutimo in gledamo najmočnejše sredstvo za ohranitev krščanskega in slovenskega značaja našega življenja.

Za zunanjo pripravo stiških slavnosti se je sestel poseben pripravljalni odbor, ki mu je stiški opat g. dr. Kostelec Avguštin. V spora-

pri kateri pojejo vsi udeleženci. Med sv. mašo bo skupno sv. obhajilo. Istočasno bo polnočnica za ženske v samostanski cerkvi.

Glavni slavnostni dan bo nedelja 16. avgusta: zjutraj ob 6 v samostanski cerkvi slovesna pontifikalna maša. Ob 8 bodo na prostem štiri stanovska zborovanja za može, fante, žene in dekleta. — Ob 10 bo na zunanem samostanskem dvorišču glavna maša, pri kateri poje zbor redovnikov in bogoslovcev koralno mašo »Missa de Angelis«. Po glavni maši bo kratko manifestacijsko zborovanje. — Ob 2 popoldne se začne skozi polja in travnike viti procesija z Najsvetejšim, katere se udeležijo vsi, ki pridejo na stiško proslavo. Po procesiji v cerkvi slovesen zaključek proslave.

Stiški dnevi naj bodo mogočna manifestacija naše verske vneme, naše ljubezni do evharističnega Kralja, naše zvestobe do matere Cerkve in našega spoštovanja do tihega, a tako bogatega dela katoliških redovnikov.

Prijetno sveže —
lepo dišeče
po vsakem pranju

Vedno z
GAZELA
GT 3.5-33
TERPENTINOVIM MILOM
Pere res belo!

Na Stritarjevem domu

Nad 4000 Slovencev se je zbralo v nedeljo, dne 5. julija 1936 v Podsmreki pri Velikih Laščah, da proslave stoletnico rojstva slovenskega pesnika in pisatelja Josipa Stritarja.

Ze prejšnji dan se je vršila na prostranem vrtu gostilne »Vatikan« akademija z zelo peštrim sporedom, v katerem je bil vsakakor najvažnejša točka govor banskega prosvetnega inspektorja, profesorja Dolenca. V kratkih potezah je govornik orisal slavljeno delo in zasluge ter je zlasti poudaril tri temeljna načela, iz katerih je Stritar izhajal: krščanstvo, socialnost, slovanstvo.

V nedeljo je krenil dva kilometra dolg sprevod Stritarjevih častilcev iz Velikih Lašč v Podsmreko, kjer so vzdali pesniku spominsko ploščo. Stritarjev sorodnik g. Dolšin Ivan, kaplan iz Smlednika je opravil sv. daritev, pri kateri je bilo ljudsko petje z godbo. Nato je sledil govor slavnostnega govornika Terseglava, ki je razgrnil pred poslušalci poslanstvo Stritarja, poudarjajoč veličino slovenskega jezika, slovenske kulture, slovenskega rodu in slovenskih pravic.

Za urednikom Terseglavom so izpregovorili zastopniki raznih ustanov. Dr. Lončar je slavil Stritarja kot boreca za svobodo duha in glasnika prave slovenske misli. Zastopnik knezoškofa dr. Rožmana kanonik Volc je v krasnih besedah pozival zbrane k ljubezni do slovenskega jezika. Poleg številnih drugih je povzel na koncu besedo še župnik g. Karel Škulj, ki je razgrnil pred zborovalci žalostno sliko slovenske narodne manjšine na Koroškem.

Popoljansko prirediteljev je obiskal tudi ban dr. Natlačen, ki so ga množice navdušeno pozdravljale. G. ban se je zahvalil v lepem nagovoru, poudarjajoč zlasti pomen slovenske kmečke hiše za naš narodni preporod.

Nove žrtve neurja in nalivov

Leto 1936 bo v letopisih zaznamovano kot najbolj deževno leto. Strokovnjaki so izračunali, da je v zadnjih šestih mesecih padlo na zemljo nad 381 milijonov hl vode. Druga leta je bilo veliko manj padavin. Naj v naslednjem opišemo zlo delo neurja in nalivov v zadnjih dneh.

Nevihla nad Ljubljano. Dne 2. julija okrog 3 popoldne je zadivjala nad Ljubljano huda nevihta. Pretrgal se je oblak in viharno ozračje je odnašalo v strmi poševni črti dež. Tudi je treskalo in med deževjem je padala toča. Skupina poljskih delavcev je zbežala pod kozolec, nedaleč od ljubljanskega Marijanišča. V trenutku so se med silnim viharjem udrli trami, late in deske nanje. Delavska skupina mož in žensk je bila kakor pokopana pod lesovjem in mrvo, ki se je sušila v kozolecu. Poklicani reševalci so potegnili kmalu nato izpod ruševin hudo ranjeno redovnico s. Velimiro Jurkovičovo in 69-letno delavko Terezijo Dolinarjevo. Lažje ranjenih je bilo še pet delavcev in delavk.

V Dobju pri Celju se je zadnji dan junija od severa pričelo oblačiti in grozeče grmeti. Kmalu se je vili ploha, vendar ni bilo hudega. Ves popoldan je po malem grmelo in se bliskalo, vmes pa se je od časa do časa vtil dež. Okrog pol 4 pa se je v Repušu, župnija Dobje, naenkrat zabliskalo in tresnilo. Vsa okolica je bila vznemirjena, ker so čutili, da je nekam v bližini udarilo. Tudi posestnica Vodebova je šla pogledat, pa je naenkrat na

na progi. Prvi je zapreko zapazil progovni delavec Ferdinand Ovčar, ki je obvestil postajo v Sp. Doliču, 30 delavcev je delalo potem na progi, da je odstranilo oviro. Promet pa se je med tem časom vršil s prestopanjem potnikov. Tudi na nekaterih drugih krajih je naliv zaprl progo, ovire pa so bile kmalu odstranjene. Ogromno škodo trpijo kmetje, ker so hudourniki odnesli zemljo z njiv ter zablitali in z gruščem preplavili travnike.

Nad gornjo Dravsko dolino je prihrula 30. junija silna nevihta, ki je bila pa posebno usodna za Muto in njeno okolice. Toča je zabilila vse dobesedno v tla ter povzročila ogromno škodo. Strela je tresčila v zvonik župne cerkve, ki je bil krit s skodljami ter ga zažgala. K sreči je nagel nastop mutskih in vuzeniških ognjegascov preprečil, da se ni požar razširil na streho cerkve. Gasilec je pomagal tudi strahovit naliv, kljub temu pa je ostreže na stolpu zгореlo. Drugi udar strele je zadel ključavničarsko delavnico železoli-varne ter vrgel ob tla nekega vajenca, vendar ga ni težje poškodoval in tudi ničesar ni zažgal. Tretja strela je udarila v poštno poslopje ter uničila varovalke na telegrafskih in telefonskih napeljavah.

Oblak se je utrgal nad Sv. Jarjem ob juž. železnici. Na mah je bilo vse v vodi. Najhujše je bilo nad vasjo Ogorevc. S hribov je začela dreti v dolino voda. Najhujše prizadet je posestnik Gajšek Josip, čigar hiša stoji tik malega potoka, ki je narastej za en meter in

je vršil do očiščenja proge s prestopanjem. — Prav tako neurje je vladalo tudi med Vintanjem, Dobruo in Vojnikom. Tu je strela udarila blizu Vojnika v hišo in gospodarsko poslopje nekega posestnika in sta bila takoj vsa v plamenih.

Neurje tudi Zagrebu ni prizaneslo. Ontorek se je velika povodenj vtila iz bližnjih gora in okolice na hrvatsko prestolnico. Niti najstarejši ljudje ne pomnijo v Zagrebu take povodnji. Nad Zagrebško goro se je utrgal oblak, potoki so se spremenili v prave deročne reke, ki so odnašale les, pohištvo, sode in druge predmete. Deroča voda je namah zalila mesto in razkošne zagrebške ulice so se spremenile v jezero. Voda je ustavila ves promet. Celi dve uri je bil Zagreb pod vodo. Rumena voda je nosila s seboj deske, kose lesa, valila je kamenje, grmovje, poginulo žival, kakor perutnino, svinje in govedo. Zagrebški reševalci in gasilci so pričeli reševati bolnike iz kletnih stanovanj in delavce iz tovarn, ki so zgrajene na nižjih tleh. Povodenj je povzročila po skladiščih, delavnicah, tovarnah in stanovanjih ogromno škodo. V vsej zagrebški okolici pa je še več kot povodenj povzročila gosta toča, ki je tisti dan padala v začetku naliva.

Zanimivo predavanje pred tržaškimi občinstvom

V torek, 15. junija, je bral znani Umberto Urbani v dvorani tržaškega Ateneja predavanje dr. Ante Tresič-Pavičiča, katero je ta jugoslovanski politik in kulturni delavec nalašč napisal za italijansko občinstvo pod naslovom »Imperializem in njegova zgodovinska nujnost. Navzoče je bilo zelo mnogoštevilno tržaško občinstvo s samim prefektom Tiengom na čelu.

Profesor Urbani je najprej naslikal osebo Tresič-Pavičiča, ki je bil poslanec v dunajskem parlamentu, pod Jugoslavijo pa poslanik v Madridu in Washingtonu. V svojem predavanju Tresič-Pavičič proslavlja stari rimski imperij, katerega naslednica je sodobna Italija. Italija je dala modernemu človeštvu si-

Zvečer pred žetjo pa namakajte s

Radost peric

jajen zgled, kako naj se narod osvobodi tujeje vladstva. Pri tem pa Italija ni pokazala imperializma, ampak je njena vojna v Abesiniji bila samo neobhodna nujnost naroda, ki rabi prostora in gospodarske dejavnosti. Italijanski imperializem ni imperializem, ki hoče uničiti individualnost drugih narodov. Končal je z zagotovitvijo, da Jugoslavija ne zavida Italiji uspeha njenega orožja v Abesiniji, in če se je pridružila sankcijam, je to storila s tekim areom, ker ima od tega sama največ škode. Dejal je, da je prepričan, da se bodo spopeli med Italijo in Jugoslavijo poravnali prijateljsko, ker je na čelu Italije moč globokega in širokega pogleda. Italija in Jugoslavija imata ogromne skupne koristi, zlasti pa sta gospodarsko druga na drugo navezani. — Razumna se, da je predavanje g. Tresič-Pavičiča zelo burno odobravanje navzočih.

V vsako hišo Domoljuba!

Pelikan terpentinsko milo posebno za pranje v irdi vodi

grozo opazila, da leži njen mož Martin Vodeb nezavesten pod kapom gospodarskega poslopja, kjer je delal lestvo. Strela ga je zadela naravnost v glavo ter mu osmodila lase. Vse prizadevanje domačih in sosedov, da bi ga oživel, je bilo brezuspešno. Čudno je, da strela ni užgala gospodarskega poslopja in druge škode tudi ni naredila, sploh ni bilo nikjer opaziti sledov strele razven na pokojnem.

V župniji Rošnje je 30. junija mnogo in močno treskalo. Kolikor je dosedaj znanega, je strela čutili košati hrast ob križišču banovinske ceste in potoka Zgoša. Daleč na okrog leže njegove treske. — Hujše je bilo na Dobrem polju. Tu je tudi tresčilo v hrast. Ta pa je stal ob kozolecu, ki se je užgal ter zгореel z jočmenom, senom in dvema voziloma vred. Gospodar Miklavc - Janežič ni bil zavarovan.

Silen naliv je povzročil 29. junija velike točave ob železniški progi Velenje - Slovenjgradec. Hudournik iz Cirkovcev je nanosil na progo v dolžini 20 m dva metra na debelo gruščica in debelega kamenja ter lesa in blata, tako da je bil za 24 ur prekinjen ves promet

Slovenke perejo z najbolj trdo vodo v državi. Zato rabijo naše gospodinje posebno milo

pol. Voda je vdrla v Gajškovo hišo, kjer je stala nad 1 meter visoko. Voda je odnašala vse sadeže, poleg tega pa tudi hlode in druge stvari in je bila nevarnost, da Gajškovo hišo poruši. Zaradi tega so hišo izpraznili. Prav v taki nevarnosti je bil mlin sosedja Dobriška Jožeta, ki stoji blizu Gajškove hiše. Voda je nanesla s hribov poleg Gajškove hiše nad 100 voz kamenja. Banovinska cesta Store-Prožinska vas je povsem razdejana in razrita od vode, ki je tekla tu v velikih potokih. Zaradi neurja je močno narasla tudi Voglajna in so bili ogroženi vsi prebivalci ob potoku. Voda jenosila s hribov v dolino tudi plazove, ki so povzročili kmetom veliko škodo. Plazovi so neke pobrali zemljo do pol metra na globoko. Zelo hudo je bilo tudi blizu Cestnega Jožeta v Podgorju. V hribu je odtrgalo plaz, ki je podrł hlev, blizu hleva stoječo hišo pa je zelo poškodoval. Razdejanje je bilo opazati v vaseh Ogorevc, Opoka, Prožinska vas, Moste in Store. — Nekoliko prej se je utrgal oblak nad Mislinjsko dolino med postajama Paka in Zg. Dolič. S hriba je voda prinesla plaz in je zasula progo v precejšnji dolžini. Promet se

KAJ JE NOVEGA

Velik praznik katoliške prosvete

V Št. Vidu nad Ljubljano je bilo preteklo nedeljo nekaj izrednega: spominjali so se 1050 letnice smrti sv. Metoda, proslavili 70 letnico obstoja »Čitalnice Blaža Potočnika«, otvorili obrtno razstavo in slovesno sprejeli domačega novomašnika g. Vinka Zaletela.

Za vse te namene se je Št. Vid ves odel v mlaje, vence in zastave in tudi številni sla-

Ustanovitelj šentiviške čitalnice pok. Blaž Potočnik

voloki so pričali ne samo pettisočglavi množici, ki je prišla k proslavi peš, s kolesi, na vozech, z avtomobili in vlaki, ampak tudi številnim izletnikom na Gorenjsko, ki jim je šla pot mimo Št. Vida, da se godi v Št. Vidu nekaj izrednega.

Na predvečer so domači igralci igrali v Društvenem domu igro »Zlatorog«. Dvorana je bila nabito polna. Vsi sedeži so bili razprodani že v predprodaji.

V nedeljo okrog osme zjutraj je odkorakala velika množica občinstva izpred Društvenega doma na postajo Vižmarje in po prihodu vlake so tisoči v sprevedu odšli proti parku zavoda sv. Stanislava. Na čelu spreveda so korakali najprej trobentači Prosvetne zveze, nato močna skupina kmečkih fantov v narodnih nošah in na konjih. Ogromen je bil oddelek kolesarjev. Sledilo je 30 praporov s praporom Prosvetne zveze in praporom Čitalnice Blaža Potočnika na čelu. Narodnih noš je bilo v sprevedu nad 300, torej število, kakor ga doseže le malokateri spreved.

V sprevedu so šli tudi mnogi odličniki z g. dekanom Zabretom in županom Erjavcem na čelu, dve godbi in zastopstvo trboveljskih rudarjev. V sprevedu so je peljal tudi edini še živeči ustanovitelj Čitalnice Blaža Potočnika, 89 letni Simon Juvan, in opazili smo tudi dolgo skupino okrašenih voz z narodnimi nošami.

V prostornem parku pred zavodi sv. Stanislava je opravil službo božjo vseučiliški profesor dr. Lukman, o pomenu prosvetnega

dela sv. Cirila in Metoda je govoril urednik Košiček, ljudsko petje je vodil kanonik dr. Kimovec.

Po službi božji je otvoril prosvetni tabor dr. Bajc. Profesor dr. Karel Cepuder je v ognjevitim in temeljitim govoru razvijal globoke misli o bistvu katoliške prosvete, ki naj dvigne narod k svobodi in k solncu iz nizkih temin s pomočjo krščanske prosvete.

Burno so odobravalе množice tudi govor osnovnošolskega poročevalca v ministrstvu prosvete Frana Erjavca. Kot šentiviški domačin je podal zgodovino Blaž Potočnikove čitalnice, da je ta čitalnica ostala mladostna in živahno delavna, druge slovenske čitalnice pa so propadle, ker se niso držale slovenskih, katoliških in narodnih smernic pokojnega župnika Blaža Potočnika. Pravi narodnjak ni tisti, ki samo kriči »živijo narod«, ampak tisti, ki se trudi za kulturni, politični, gospo-

darski in socialni napredek ljudstva. G. Erjavec je svoj govor zaključil z lepimi besedami: Vladaј Kristus kralј srečnemu in svobodnemu slovenskemu narodu v okviru demokratične Jugoslavije. Množice so dobile vtis, da imamo Slovenci v g. referentu Erjavcu moža na svojem mestu, ki je in bo z neizprosno doslednostjo pripomogel volji katoliškega slovenskega naroda na važnem šolskem polju do popolne veljave, odstranjajoč vse, kar stoji na poti vzvišenim katoliškim idealom.

Prosvetnemu taboru je sledila otvoritev obrtne razstave, ki jo je burno pozdravljen otvoril g. ban z lepim nagovorom. Gospod ban je zlasti naglašal nujno potrebo, da podpiramo plemenito prizadevanje domačih obrtnikov in kupujemo samo pri njih. Poleg obrtne razstave je bila v poslopju šentiviške šole tudi razstava izdelkov meščanske šole in razstava živali rejcev malih živali.

Popoldne po litanijah se je razvila pred Društvenim domom domača ljudska zabava. pri kateri so fantje na konjih dobro vprizorili štehanje na koroški način. Prirediteljem čestitamo tudi zato, ker so pokazali in dokazali, da se tudi mladina lahko izvrstno zabava brez trapastih plesov.

OSEBNE VESTI

d Ban dr. Marko Natlačen je odšel na dopust in torej do nadaljnjega ne bo sprejemal strank.

d 90 let je dopolnila v Ljubljani Marija Vencajzova, žena pokojn. odvetnika in poslancica ter soustanoviteljica Vzajemne zavarovalnice Ivana Vencajza.

d Na podlagi § 72 finančnega zakona (dr. Kramerjevega) je ban dr. Natlačen razrešil župana občine Stara Loka pri Škofji Loki.

ga prizadevanja za uresničenje naše velike želje. Slomšek sam, ki nam je izprosil za praznike lepo vreme, naj tudi povračuje vsem, ki so kaj storili za njegovo proslavo!

d Kateheti zborujejo. Dne 2. julija so otvorili v Splitu kongres katehetov iz vse države. Kongres se je otvoril s sv. mašo, ki jo je bral škof dr. Bonefačič. On je otvoril tudi kongres. Za predsednika je bil izvoljen dr. Selec iz Zagreba. V predsedstvenem odboru pa sta med drugimi tudi katehet prof. Bogovič iz Maribora in Jernej Pavlin iz Št. Vida.

DOMAČE NOVICE

d Zahvala Slomškove družine v Mariboru. Slomškovi prazniki so minili. Bilo je veliko priprav, truda in žrtev. Ker pa je Slomškova družina našla povsod razumevanje za to prireditve, ki je poživila versko zavest, ki je vzbudila zopet narodnosti, borbenost in smisel za pravo krščansko narodno omiko, je bilo mogoče, da je vse dobro uspelo. Zato danes smatramo za svojo dolžnost, da se vsem brez razlike, oblastem, organizacijam kakor tudi privatnikom zahvaljujemo za sodelovanje. Prepričani smo, da je Maribor s temi prazniki postal versko in kulturno središče Slovencev in da vse prireditve niso bile le mimoidožege pomena, pač pa začetek stalne-

Kongres so pozdravili zastopnik banske uprave, zastopnik mestne občine in drugi. Profesor Bogovič je imel poročilo o vzgojni vrednosti verouka s posebnim ozirom na neuspeh laične vzgoje. Kongres bo trajal do sobote.

d Ciril-Metodov dan hočejo Hrvatje poslej proslaviti kot dan hrvatske narodne prosvete. Dotični proglas na hrvaški narod so podpisali voditelj Hrvatov M. Vladko Maček, zagrebški nadškof dr. Ante Bauer in križevski vladika dr. Alojzij Njaradi.

d Sodne počitnice so se pričele pri ljubljanskem sodišču in bodo trajale do 15. avgusta. Na civilnih oddelkih okrajnega in okrožnega sodišča se bodo obravnavale le najnujnejše pravnne zadeve, druge pravde bodo počivale. Pri ka-

v Belgradu, ki je s svojimi razsodbami razveljavil rešenja ministrstva prosvete v Belgradu. S tretjo razsodbo z dne 5. maja 1936 br. 10759-36 je državni svet razveljavil tudi tretje rešenje ministrstva prosvete O. N. br. 14510 z dne 7. marca 1935, s katerim imenovani ni bila priznana pravica do prejemkov za pretekli čas in razsodil, da ji pripada ne samo pravica na službeno mesto, temveč ima gđ. Kompoš pravico tudi do vseh prejemkov, ki ji po zakonu kot aktivni državni uradnici pripadajo. S tem je imenovana dobila zadoščanje zakonitim potom za krivice, ki jih je pretrpela.

d **Takse za pregled bolnikov** so znižali vsi zdravniki v Petrinji. Za pregled bolnike plačaš sedaj 30, če pride zdravnik na dom, pa štirideset dinarjev.

d **Sedemdeset kilometrov** prehodijo od planine Majevice do mesta Gračanice tamošnje kmetice, ki nosijo na trg jagode. Za celo košaro jagod dobe komaj 4 do 5 dinarjev.

d **Po 21 letih** se je vrnil iz Rusije s svojo hčerko Franc Ribnikar iz Grmulj pri Mokronogu. L. 1915. je bil v Galiciji ujet. Kot ujetnik je bil v Işimu in drugih krajih, končno pa je prišel v Tomsk v Sibiriji, odkoder mu je bila šele letos dana prilika, da je odpotoval domov. Za pot iz Tomska je porabil 25 dni, 10 dni so ga zadrževali na meji v Sovjetiji. Končno pa je končal trnjev pot.

d **Še trije so se vrnil**. Te dni so prispeli v Maribor trije bivši avstro-ogrski vojaki, ki so bili v Rusiji ujeti 22. To so Mihajlo Vukojevič iz okolice Banjaluke, Ivan Hajman iz Sente in Gjorgje Stajič iz Vranja. Tsi trije so že oženjeni ter se vračajo domov z ženami in otroci.

d **14.050 bolnikov** je sprejela ljubljanska splošna bolnišnica v prvi polovici letošnjega leta, to je dober tisoč bolnikov več kakor v istem času lanskega leta. Nog dokaz nujnosti po povečanju bolnišnice.

d **Zopet stavka stavbinskih delavcev**. Pri nekaterih ljubljanskih podjetjih je ponovno izbruhnila stavka. Te dni je v Ljubljani pričelo stavkati že okoli 200 stavbinskih delavcev, ki vztrajajo, da morajo podjetja točno izpolnjevati določbe nedavno sklenjene pogodbe.

d **Nadaljevanje ureditve Savinje** v drugem odseku v smeri od Fremerjev proti Celju je odredil ban dr. Natlačen.

d **Nekaj za narodne noše**. Nastaja grda navada, da gredo kmečki fantje pri svečanih prireditvah pokriti, s klobuki na glavi. To je popolno napak. Kmečka noša ni okorna uniforma. Naša noša se je vedno prilagodila življenjskim prilikam. Pri nabožnih prireditvah, n. pr. pri procesiji, je naš očanec držal vedno klobuk in debel rožni venec v roki, pa čeprav je imel pušeljce za klobukom. Odkrit je stal tudi v razgovoru z višjo oblastjo. Narodna noša je spremljala živo življenje in taka naj bo tudi danes. Človeka zaboli, ako vidi v procesiji sv. R. T. fante s klobuki na glavi ali pokrite v razgovoru s svojim škofom. Reditelji naj ob takih prilikah na to opozarjajo.

d **Kako so prijeli cerkvenega tata**. V Rožnjevski cerkvi v Kranju je vlomil v puščico 18-letni Ernest B., pristojen v škofjeloko okoli. Najprej je vlomil v puščico pri glavnem oltarju, toda iz vseh puščic so po prazniku pobrali ves denar, zato je v tej dobil le denar zadnjih dveh dni, in sicer 4.50 din. Ker pa je mislil, da bo v drugih več, je poskusil še pri bližnji puščici stranskega oltarja. Tu pa ga je doletelo strašno presenečenje. V to puščico je bilo zadnje čase zelo velikokrat vlomljeno, zato je g. dekan s pomočjo puškarskega Mišiča, naredil v puščici poseben patent, ki je obstojal v tem,

da je bil v njej močan kapsel, ki pri najmanjšem poizkusu vlomja eksploziva. Ko je tat hotel vdreti v puščico, je nastal močan pok, ki je v prazni cerkvi močno odmeval in se slišal po vseh bližnjih hišah. Na pok je takoj pritekla cerkvnica, gospa Cimermanova, ki pa je že srečala tatu med cerkvenimi vrati. Tat je bil zelo preplašen in ves osupel. Vendar ga je gospa hitro porinila nazaj v cerkev in vrata hitro zaprla. Tedaj pa so že prišli bližnji sosedi, katere je privabil pok, in tem je cerkvnica takoj povedala, za kaj gre. Ti so hitro zastražili cerkev, drugi pa šli po stražnike, ki so našli tatu skritega na podstrešju cerkve in še vedno vsega preplašenega. Na policiji je tat priznal, da je bil že dvakrat kaznovan zaradi slične tatvine. Pri njem so našli tudi nekaj vlomilskih priprav.

d **Začelo se je zopet pometanje!** Stalno-barvni cefir 8 Din. Potiskani krep 9 Din. Stermeeki — Celje.

d **Nataknil se je na orožniški bajonet**. Pred dnevi je ušel iz celjskih zaporov 25-letni Kajtna Ivan, ki je bil v preiskovalnem zaporu zaradi posilstva. Takoj je bila izdana za njim tiralica. Danes so pa orožniki zvedeli, da se je Kajtna v nedeljo zvečer potopeal v Petrovčah. Zjutraj so orožniki obkolili hišo v Levcu, v kateri stanuje Kajtna pri svojih starših. Kajtna je bil oborožen z revolverjem. Ko je videl Kajtna, da gre za res, se je hotel umakniti orožnikom skozi zaprta vrata a silo, ne vedoč, da ga čaka zunaj z nasajenim bajonetom orožnik. Kajtna je res s silo vlomil vrata, da bi se rešil pred orožniki, pri tem se je pa nič hudega sluteč nataknil sam na bajonet, katerega je imel nastavljenega orožnik, da bi mu Kajtna ne ušel. Kajtna, ki ga je zadel bajonet na levi strani, je bil takoj ves v krvi in so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer se sedaj zdravi ob orožniški straži.

d **Nasilstva brezposelnih delomrznčev**, ki se najraje potikajo okoli jereniškega industrijskega okoliša, so že tako nesramna, da mora vmes posegati orožništvo. Tako je pred nekaj dnevi tak delomrznč prišel navse zgodaj prosjačič v neko hišo na Savi. Ker je bil popolnoma pijan, seveda ni nič dobil, nakar je pričel razsajati, treskati z vratmi, ženo, ki se mu je postavila po robu, je vrgel na tla, nato pa s kamenjem pobijal okna in žarnice. Ko je tu opravil, je šel nad delavstvo, ki je zaposleno z zgradbo škarpe od drž. cesti ter ga obmetaval s kamenjem, pri čemur pa ga je zalotil orožnik in aretiral. Ali je bil to eden izmed družbe, ki je pred kratkim časom strahovala prebivalstvo v Križah, se še ne ve. Skrajni čas je, da se s takimi izrodki nekaj ukrene.

d **XII. romanje na Višarje** bo 1. in 2. avg., kdor se ga želi udeležiti, naj pošlje sliko z rojstnimi podatki na Prosvetno zvezo, Miklošičeva cesta 7. Skupni stroški iz Ljubljane do Zabnice in nazaj ter prolaznica stane 80 Din. Priglasiti se je treba do 15. julija, na poznejše prijave se ne bo mogoče ozirati.

d **Romanje na Sveto Goro pri Gorici** bo letos samo enkrat in sicer štiri tedne potem, ko bomo imeli zaključene romarski spisek. Kdor se zanima za to lepo romanje, dobi brezplačna pojasnila, če se javi najpozneje do 1. julija po dopisnici na naslov: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sentspeterska vojašnica.

d **Marsikaj važnega se prezre**, to-le obvestilo pa nikar ne prezrite! 25. julija pošljemo vsakomur brezplačna pojasnila za potovanje v solunsko Dalmačijo (od 24. do 29. avg. in od 21. do 28. septembra) in za romanje k Mariji Bistriški ter Mariji Lurški v Rajhenburg (izlet v Zagreb) o Malem Šmarnu, če javi svoj na-

slov pisarni »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sentspeterska vojašnica.

d **Solnce s svojimi žark** tvori in vzdržuje vse organsko življenje na zemlji. Pomanjkanje svetlobe škoduje človeškemu zdravju. Zato na solnce in zrak, toda previdno, navadimo najprej kožo nanje in ne pozabljajmo nikoli na KREMO NIVEA ali OLJE NIVEA. Samo KREMA NIVEA vsebuje EUCERIT.

d **Romanje na Sveto goro pri Gorici** bo letos samo od 14. do 16. avgusta. Podatke, fotografije in vplačila sprejemamo še do 11. julija, pozneje bo prepozno. Navodila pošljemo zastoj. Pisarna »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sentspeterska vojašnica.

IZ DOMAČE POLITIKE

d **Dva lepo uspela shoda** je imel preteklo nedeljo minister dr. Krek v Prekmurju, namreč v Murški Soboti in v Dolnji Lendavi. Na obeh je bilo nad 5000 ljudi, ki so g. ministra burno pozdravljali in odobraval: njegove besede. Na shodu v Murški Soboti je minister dr. Krek rekel tudi to-le: Sedaj pa hočem odgovoriti še na nekatera važna vprašanja: Zakaj je dr. A. Korošec v vladi? Ali ne bi bilo bolje, da delamo v vseh okrajih politiko dr. Mačka. Propaganda sega v našo hišo, zato mi je dolžnost, da povem, kaj nas vodi na naših potih. Naš interes je samo takrat zavarovan, kadar smo vsi Slovenci zbrani okrog enega programa, okrog enega voditelja. Dokler smo eno, nekaj zaležemo, če se razcepimo, nas nikjer ne bo nič. Mi smo Slovenci! Mačkovo gibanje pa je hrvatsko narodno gibanje. To je glavna točka njegovega programa. Ni res, če vam govorijo, da Mačkovo gibanje ni izrazito hrvatsko gibanje, ampak splošno kmetско gibanje. Mi smo slovensko narodno gibanje, zato vodimo mi Slovenci slovensko politiko, Hrvati pa naj vodijo svojo hrvatsko. Mi si želimo močno in trdno državo. Vaj Jugoslovani to želimo, zato pa tudi želimo, da bi Slovenci s Hrvati živeli v medsebojnem spoštovanju.

d **Na seji ministrskega sveta** dne 3. julija v Belgradu so sklenili: 1. Da vlada posreduje glede odkupa pšenice preko Prizada in da se v tem cilju stavi trgovinskemu ministru na razpolago kredit 250 milijonov dinarjev. 2. Sprejeta je bila uredba, ki jo je predložil prometni minister in s katero se urejajo vozne olajšave na državnih železnicah in ladjah. 3. Odobrena je

bila licitacija za zgraditev savskega pristanišča pri Belgradu v iznosu 36 milijonov dinarjev. 4. Sprejet je bil predlog ministra za gozdove in rudnike, da se v Tuzli organizira nova gozdna direkcija na podlagi uredbe o organizaciji ministrstva za gozdove in rudnike. 5. Odobreni so bili krediti za izvajanje javnih del, in to po banovinah: za savsko 4 milijone Din, za zetsko 5 milijonov Din, za drinsko 5 milijonov, za vrbasko pa 2,5 milijona Din. 6. Odobrena je licitacija za zadnja dela pri graditvi ceste Sarajevo—Lidža za 2.153.000 Din ter licitacij: za zgraditev mostu na Kanalu kralja Aleksandra pri Novem Sadu za 2.500.000 Din. 8. Odobrena je licitacija za zgraditev nove pošte v Splitu za 2.928.000 Din in predlog postranskega ministra za odkup zgradbe za pošto v Dubrovniku in za izvršitev potrebnih del. 9. Slovenija dobi 320.000 dinarjev za zgraditev kmetijske ogledne in kontrolne postaje.

d Občnega zbora »Gospodarske sloge« v Zagrebu se je udeležilo okrog 15.000 kmetov. Dr. Maček je v svojem govoru naglasil, da je glavni cilj hrvatskega kmeta pridobitev politične svobode in socialne pravice. Nov odbor »Gospodarske sloge« tvorijo: kmeta Novosel in Hageduš, delavec Martinec, poslovni ravnatelj dr. Toth, trgovec Polič, profesor Jelašič in odvetnik dr. Franič.

NESREČE

d Požar je upepelil stanovanjsko poslopje in skedenj posestniku Antonu Kmetecu v Šikolah pri Ptujju.

d Zgorela je hiša Jožefa Smajdka v Regrči vasi pri Novem mestu.

d Dva požara. V Podovi pri Račah je zgorelo ostrežje na hiši in hlevu posestnika Simona Predikaka, gospodarsko poslopje, ki je bilo iz lesa, pa je ogenj uničil do tal. Celokupna škoda znaša 15.000 din. — Na Devini pri Slovenski Bistrici pa je zgorelo gospodarsko poslopje, hiša in hlev posestnika Luke Mela.

d Strela divja naprej. Strela je vžgala skedenj posestnika Ivana Suhadolnika na Dolu.

Skozi skedenj je vžgala dalje kozolec in šupo, ki je bila hipoma v plamenih. Strela je razsajala dalje okrog hiše, kjer je vedrilo mnogo ljudi. Ogenj je popolnoma uničil s senom in žitom napolnjen kozolec.

d Ko se je ponoči vračal. Na glavni cesti med Ptujem in Hajdino je bil napaden 52 letni ugledni posestnik in živinski trgovec Franc Senekovič iz Hajdine. Senekovič se je ponoči vračal iz Ptuja na svoj dom, pri sebi pa je imel večjo vsoto denarja. Se neizsleden zločinec ga je počakal na cesti in ga s trdim predmetom pobil na tla, da je obležal nezavesten. Ko so ga na vse zgodaj našli ljudje, so odredili prevoz v ptujsko bolnišnico. Kljub skrbni zdravniški negi pa je poškodbam podlegel, ne da bi se zavedel. Ropar je vzel svoji žrtvi ves denar in še celo rožni venec, ki ga je imel v denarnici. — Orožniki so zaprli več sumljivih oseb.

d Avto ga je do smrti povozil. V Borovcih pri Ptujju se je pripetila smrtna avtomobilska nesreča, koje žrtev je 42 letni Martin Meško, kočar v Preslavi pri Veliki Nedelji. Da lažje preživlja 9 člansko družino, se je ukvarjal tudi s tem, da je gonil kupcem govejo živino v Maribor. Tako je tudi oni torek, ko je opravil svoj posel, korakal v temni noči proti svojemu domu. V Borovcih pa ga je dohitel neki tovorni avto in ga povozil, da je obležal z razbito lobanjo in strtim prsnim košem mrtev. Avtomobil je odbrzel, ne ozirajoč se na svojo žrtev.

d Ko je nabirala jagode, je pičelgad za Sv. Planino pri Trbovljah Šmidovo dekle iz cementarne. Deklico so spravili pravočasno k zdravniku in je že izven nevarnosti.

d Velika avtomobilska nesreča se je pripetila v Vršču. Zaradi neke pokvare je zdrknil avtobus po nekem nasipu, pri čemer se je vžgal bencinski tank. Avtobus je takoj vzplamtel in je zgorelo 5 ljudi; 12 oseb pa je bilo težko ranjenih, od katerih je več oseb že podleglo ranam in opeklinam.

d Ko so naložili seno na vozove. Pod vozom sena je našel smrt na cesti pri Sp. Ložah delavec Fr. Gorjanc. Ko so naložili seno na vozove, so speli dva voza skupaj ter ju peljali po cesti. Gorjanc se je vsedel na oje drugega voza, pa je med vožnjo izgubil ravnotežje ter padel pod voz. Kolo mu je šlo ravno preko glave ter mu zdrobilo lobanjo. Bil je takoj mrtev.

VINA Vam nudi Centralno
vinarno. Ljubljana.
svoji posodi najugodnejše.

d V apno jamo je padla 2 letna Rozina Horvatova v Crensovcih v Slov. Krajini. V jamo je bilo 17 cm vode in za ped apna. Dekletce je padlo v jamo tako, da se je z glavo zasadijo v apno in utonilo, oziroma se je zadušilo.

d 18 vasi bo letos brez žetve in kruha v borskem okraju v zetski banovini. Žetev je uničila toča.

d Ker ga je konj udaril v želodec. Oni petek se je kmetu Bergantu Jožetu, doma v Seničici pri Medvodah, v hlevu utrgal konj in ušel. Bergant je tekel za njim in ga hotel ujeti. Bil je že čisto pri konju. Tedaj pa je konj zdvijal in gospodarja z zadnjo nogo močno sunil v želodec. Popoldne je bil Bergant v bolnišnici na operaciji, toda je žal ni mogel prestati.

d Se je spustila v preveč drveče valove. Ono popoldne sta se kopali na Savi, nasproti izliva Gameljšice, dve 15 letni deklici, doma iz Velike Ljubljane. Ena deklica se je pri plavanju spustila preveč v drveče valove, ki so jo zagrabili ter potisnili v vrtince, ki jo je že pogoštnili. Od številnih kopalcev se nihče ni upal spustiti za deklico ter je že kazalo, da bo dekletce izginilo pod vodo. Tedaj pa je skočil v vodo brezposelni ključavničar g. Medvešek ter krepko plaval za izginulim dekletom, dokier ga v resnici ni našel ter po neopornem plavanju potegnil iz vode.

d Avtomobil je treščil v drevo. Dne 28. junija okrog 9 zvečer se je dogodila na državni cesti med Bahovo in radvanjskim križem, blizu Maribora, težka avtomobilska nesreča. Nasproti sta po cesti privozila dva osebnata avtomobila ter se iz do sedaj še ne dognanega razloga zaletela drug v drugega. Trk je bil tako hud in močan, da je odletel avtomobil mariborskega trgovca Josipa Duheka, ki je s seboj vozil tudi ženo in hčerko, v brzjavni drog. Silni sunek je brzjavni drog kar odsekal, nakar je avtomobil odletel v loku 16 m nazaj in treščil ob drevo. Avtomobil se je popolnoma razrušil in je močno ranjena obležala trgovčeva hčerka. Trgovec sam in njegova žena sta pa k sreči odnesla lažje poškodbe. Stanje trgovčeve hčerke je izredno nevarno.

d Razne nezgode. P.i obiranje: češenj je padel z drevesa 9-letni Ljudevit Ploj, sin posestnika v Drbetincih pri Ptujju. Pri padcu si je zlomil nogo. — Marija Škofič, 60-letna posestnica na Sp. Hajdini, je nesla na mizo vrelo kašo; na pragu pa ji je spodrsnilo in si je zlila vso kašo na desno roko in se nevarno opekla. — Hudo se je ponesrečil 51-letni Jožef Bračko, posestnik v Grajenščaku. Pri spravljanju krme se je prevrnil voz in Bračka pokopal pod seboj. Ponesrečenca so z veliko muko spravili iz neprijetnega položaja nezavestnega. Dobil je težke notranje poškodbe ter ima strto desno nogo. — Pri razkladanju hlovov se je ponesrečil 52-letni Franc Petek, pos. v Vičancih. — Vrela smola je bruhnila v obraz v železniški delavnici v Mariboru 38-letnemu kleparju Alojziju Klanferju, ki je dobil zelo hude opekline. — V Trati pri St. Vidu je padel z lestve 7-letni Viktor Bančič in se hudo poškodoval na glavi. — V kamnolomu na Javorjah je padel 31-letni Edvard Kastelic iz Stične. Zemeljska plast se je podrli nanj in ga zasula. Ima zlomljeno nogo in poškodbe po vsem telesu. — Pri padcu z voza, naloženega s senom, si je Jože Pavli, posestnik pri Sv. Križu pri Litiji, hudo poškodoval hrbtenico.

Cirkus Sarasani v Nemčiji v hud i vročini takole napaja svoje stone

RAZGLED PO SVETU

Abesinsko-italijanski spor

Izredno zasedanje Zveze narodov se je začelo oni terek. Za predsednika je bil izvoljen belgijski ministrski predsednik Zee-land, dočim je bila izrečena dr. Beneš, prejšnjemu predsedniku, zahvala za njegovo delo v Zvezi narodov.

Med tem, ko so se odposlanci velesil že prepirali, ce se naj dovoli abesinskemu cesarju dostop v dvorano, je ta že vstopil in se vsedel med abesinske odposlanca. Po kratkem govoru argentinskega odposlanca, je dobil besedo neguš Haile Selasie.

Abesinski cesar je govoril mirno in dostojanstveno ter z učinkom. Razložil je, kako so Italijani s strupenimi plini ubijali ljudi in živino, povedal je kako se je zanesel na Zvezo narodov in odklonil vse, tudi primeroma ugodne ponudbe Italije za mirno poravnavo spora. Toda vse velesile in vseh 52 držav, ki so obsodile Italijo kot napadalca, so ga pustile na cedilu in za Abesinijo ni nihče ničesar storil. Če niti sedaj ne bi Zveza narodov posredovala v prilog abesinskega naroda, tedaj ne uide prekletstvu zgodovine.

V začetku so v dvorani navzoči italijanski časnikarji hrupno ugovarjali, a jih je švicarska policija najprej izrinila iz dvorane, nato pa jim je vzela legitimacije in jih pognala iz Švice.

Zveza narodov je nato z večino glasov sklenila, da se sankcije proti Italiji ukinejo. Abesinski predlogi, tudi tisti za denarno pomoč Abesiniji so bili odklonjeni in tako je Abesinija izročena Italiji v brezpogojno iz-

koriščanje. Tozadevnega glasovanja se je vzdržalo 25 držav, med njimi tudi Mala in Balkanska zveza.

Zveza narodov sicer uradno še ni priznala zasedbe Abesinije po Italijanih. To pa na dejstvu prav nič ne izpremeni. Abesinija je italijanska. Po pravici ali krivici? Na to vprašanje bo odgovorila zgodovina, najboljša učiteljica narodov.

ITALIJA

s Značilen italijanski glas proti Češkoslovaški. Italijanski časopis »Volonta d'Italia« napada Češkoslovaško, češ, da je odprla boljše vrata v Evropo. List se zavzema za ustanovitev protiboljševiške fronte in za skupnost Madjarske in Poljske, ki naj bi si v ta namen razdelili Slovaško.

s Razno. Na progi Trst—Videm—Trbiž vozijo že dva meseca električni vlaki. — Slo-

BANKA BARUCH

II, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkalkulanteje.

Poštne uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 2064-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1452-26 Haag, Dienst. LUKSEMBURG: No 5967 Luxembourg. Na zahtevo pokljemo brezplačno naše ček. nakaznice

Mlin v Pečeh

Spisal Gustav Strniša.

Nadaljevanje

In med razsojanjem narode je odmevalo vpihje Pečovskega, ki je rohnel po mlino.

Noč je blaznela, bliski so slepli oči, sicer je bilo vse črno, neprodano. Oluščice grmenje se je oglašalo, strahotna godba narode je svirala zmagovalno pesem uničevanja.

Se preden se je zdansilo, je vse potihnilo. Gospodar je stonel truden v mlino. Ko je vstal Andrej, ga je takoj poklical.

Hlopec je mirno stal pred njim in čakal. Nekaj ponosnega in veselega mu je bilo na obrazu, oči so prijazno gledale gospodarja in ga izpraševale, zakaj divja, zakaj se jezi nad njim, ki ljubi njegovega otroka in zato tudi nega.

Gospodar je miko pogledal fanta in mu rezko ukazal, naj gleda, da prihodnji dan zgine iz Peči, kjer zanj ni več prostora, ker je preveč prdrzen.

Andrej mu je mirno odgovoril, da pojde po svetu in se bo vrnil, ko bo kaj dosegel.

Gospodar se mu je ujedljivo nasmehnil:

»Kaj boš neki dosegel? Hlopec si in ostaneš!«

»Prezrli ste in menda pozabili, da ljubezen ne gleda na stanje je trdo odvrnil fant in šel po opravkih.

Gospodar se je vrnil v mlino.

Ni se še zjasnilo. Tista žalostna mračnina, ki so najbolj poznali v Pečeh, se je plazila po dolini in se preoblikovala v zaspano sivino, da je bilo vse megleno, kakor bi človek opazoval stvarstvo v nejasnem tegobnem snu.

Mlinor se je čutil zelo trdnega, a še in še je hotel kljubovati in delati.

Pa je prihitela k njemu Minca. Ljubeče ga je pogladila po glavi in ga pregovorila, da je šel v hišo.

Kakor se zruši drevo, ki kljubuje viharju in bliskom ter ga nenadno vrže strela, je močni mož klonil.

Minca ni mogla dojeti zakaj ga je tako bolelo, ko je zvedel za hčerino ljubezen. Sam pa je vedel. V svoji domišljiji je ustvaril iz Lovrencem in Angelo zakon, kakor je bil njegov z Minco. Menil je, da bo dekle prav tako srečna z nečakom, kakor on s teto.

Zdaj se mu je izjalovilo, saj ni pomislil, da je ljubezen različna, da je ne more posemeznik kar lepo opredelili in vcepiti v srce.

Povodenje je minilo. Sonce razliva svoje ognjene žarke čez polje in les, čez poplavljen vasice, čez gričke in strme snežnike, vsepovsod siplje svojo bleščavo.

Voda je odtekla. Ognjeni žarki se lijo okoli, mesto divjih penečih se valov. Kakor blesteče strune so, ki pojo z vesjem sonca, drhte in povprašujejo:

»Zemlja, dobra mila zemlja, polna življenja in brstenja, kaj je s teboj? Čemu si opustila sama sebe, čemu si uničila bežnemu kametu njegovo upanje? Kako si mogla postati tako neusmiljena, kako si mogla to storiti, saj si ljubila, ki te ljubijo in negujejo? Kako, da si se tako strašno izpozabila in prinesla tako razdejanie?«

Zemlja brsti. Iz nje poganja novo cvetje in se boholno ziblje v soncu ter opojno dehti. Veter šušti čez poljano lahno in počasi veje. Zemlja odgovorja v njegovem žestelenju, počasi in komaj slišno odgovorja:

»Nisem krival Mati živih sem, vsem dajem brstenje in življenje! Se iz mrtvih pogonjajo v meni nove klice novega življenja. Večno preosnovanje je moje zadoščanje! Nisem krival Reka je vsega katal Razdivjala se je, se zalekla čez moje ravnine in pobočja vsa razsijena in bezna se je penila in se zagodvila v sela med hribi ter poplavlja brezobzirno vse, kar je dosegla. Odnese la ljudi in živino. Dvignila je skromne hišice kakor papirne barčice jih za-

venski letaki so bili te dni v velikem številu raztreseni po Gorici in okolici. Orožniki so imeli z njimi veliko opravka. — Dne 28. oktobra bodo v Trstu slovesno otvorili novo gimnazijo. — Nad 4200 otrok iz vseh goriških krajev je spravila fašistična organizacija v razne počitniške kolonije. — Iz konfinacije se je vrnilo v zadnjem času mnogo naših ljudi, med njimi fantje Milič, Škabar, Bukovec in Cibič s Proseka, potem Radovan Fučka, gostilničar Bobe s Slapa pri Vipavi in lazarist g. Zdravič z mirenškega gradu. — Utonila je v hudourniku v Cerknici pri Idriji 21 letna mladenka Jožefina Gatej.

TURČIJA

s Pred rešitvijo dardanelskega vprašanja.

Turčija je pred meseci zaprosila prizadele države za dovoljenje, da bi smela mursko ožino Dardanele utrditi, zakaj v smislu mirovnega govora po svetovni vojni je bilo utrditev Dardanel po Turčiji prepovedano. Zdad nekateri časopisi poročajo, da je v dardanelkem vprašanju že dosežen sporazum med Anglijo, Rusijo in Turčijo. Morske ožine ostanejo odprte za vse trgovske ladje za vojne pa le, kadar bi morale te izvršiti kakšno odredbo Zveze narodov ali svojih vlad, ki jo je odobrila Zveza narodov. Rusiji pa se poleg tega prizna pravica, da pošlje svoje črnomorske brodogvie v primeru potrebe na pomoč svojemu baltiškemu brodogvju.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Češkoslovaška vlada pripravlja baje zakon, ki bo dal Karpatski Rusiji, priključeni po vojni češki državi, samoupravo, ki jo ta dežela zahteva že 18 let. Dosedaj so pokrajino, ki je naseljena v pretežni večini po Ukrajincih, upravljali izključno Čehi, sedaj pa prevzamejo

sukala in odplavilo. Hrumela je in šuštele kakor pobesnela zmujia in vse uničila, kar dosegla.

Veter umolkne. Zlate sončne strune trepetajo. Reko iščejo, že zasijejo nad njo in prodro vanjo. Globoké zeleni valovi vzdrhijo, kakor bi se temne oči reke ozirale v ognjeno sončno oko in ga povpraševale ter nemirne m-zkale.

Sončni žarki drgetajo:

»Reka reka! Čemu si to storila? Valovi, čemu ste se razšli čez bregove in poplavlili bogate žitne poljane ter jih spremenili v puščo? Svojo strugo imate, ki jo dobro poznate, saj brzite lela in leta po nji. Kaj ste storili? Zakaj ste prestopili strugo in se zalekli v poljano? Uničili ste kmetom sadove. Ali se vam ni smililo žito, ki je ječelo in plakalo ter umirano polno zlatih zra? Ali se vam niso smilili žulji in znoje kaplje ubogega oratarja, ki je obdeloval polje s trudom in znojem svojega obraza? Čemu ste se drzno in brz usmiljenja zalekli na plodne nedolžne njive, izgali žito s korenino in ga odnašali?«

Žito se je branilo, prst ga je držalo. Ni ga njava izpustilo, ker je vnan izdrhela svoje življenje in svojo ljubezen. Vse je ječelo in prosilo usmiljenja, a nihče ni čul. Valove je vse poplavelo. Kjer je vladalo preje življenje, se je zorečala s svojo uničujočo grozo mra smri.

Valovi! Valovi! Kakor iščejo jeklenih kos ste se zalekli v zamahu preko polja. Res ste bili kose, smrtné kose!

In zalekli ste se proti gozdu. Ni vas bilo stroh ponosnega stroletnega drevja. Niste se zbalj mračnih ječečih smrek, ne širokih mogočnih lip, ki so se vam pridivile in stezale svoje sime veje proti vam. Niste čuvstvovali z drobnimi glogi, niste se zbolj zbadljivih borovcev, ne prečeh glasov starcev hrastov.

Predalili ste gozdno lišino, zalekli ste se po mehkem mahu, se oprli v debela, da so zaječala in se zagrizli med korenine kakor divji volkodlaci. Mogočno drevje je vzdrhelo in zašumelo svojo globoko bučečo pesem. Hotelo se je boriti

tudi vitja upravna mesta poleg Čehov tudi Ukrajinci.

Sila 50 milijonov prebivalcev. Na velikem shodu češkoslovaške agrarne stranke je govoril ministarski predsednik dr. Hodža o zunanjepolitičnem položaju republike. V svojem govoru je poudaril, da vodijo vse države Male zveze (Jugoslavija, Rumunija in Češkoslovaška) isto politiko ter, da je v Mali zvezi združena sila vseh treh narodov. To je sila 50 milijonov prebivalcev in ta sila je velika in pomeni zanesljivo orožje za varstvo vseh njenih članic.

NEMČIJA

Silno oboroževanje. Angleški časopis »Morning Post« objavlja nove številke o nemškem oboroževanju in pravi, da izvirajo iz popolnoma zanesljivega vira, ki stoji radovednim čitateljem na razpolago. Potemtakem je Nemčija izdala za oboroževanje v letu 1935 naslednje zneske: 1. Za vzdrževanje armade, mornarice in letalstva 240 milijonov funtov (okrog 55 milijard din). 2. Za nabavo novega orožja za vse tri vrste vojske 400 milijonov funtov (okrog 90 milijard din). — V letu 1936 pa je Nemčija že izdala: 1. Za vzdrževanje vojske pol milijarde funtov (okrog 150 milijard dinarjev). 2. Za nabavo novega orožja itd. pa približno isto vsoto (okrog 150 milijard din). Potemtakem znašajo izdatki Nemčije za oboroževanje v letu 1935 in 1936 okroglo 450 milijard dinarjev, ali samo za leto 1936 300 milijard dinarjev, kar je več, kot angleški letni proračun, ki znaša letos 850 milijonov funtov ali okroglo 200 milijard din.

AVSTRIJA

To in ono. Dne 22. junija je ob Osojskem jezeru razsajala strašna nevihta. Toča je uničila vse poljske pridelke in ubila mnogo ko-

koši in rac. Toplota je padla med nevihto na 25 stopinj na 4 stopinje Celzija. — V Tannheimu na Tirolskem je strela udarila v čredo 500 ovac in jih ubila 72. — Dne 20. junija so v deželi našli 9123 brezposelnih. — Pri zadnjem ljudskem štetju so na Koroškem našli 199.309 prebivalcev moškega in 205.820 ženskega spola. Neozojenih moških je 131.725, neozojenih žen 126.794 od slednjih je 16.873 vdov in 5678 vdovcev. — Fantje iz Modrinje vesti pri Smohoru so v šali »potegnili« tamošnjemu gostilničarju nekaj jestvin in pijače. — Gostilničar jih je naznanil in bili so kaznovani pogojno na 3 tedne in na plačilo sodnijskih stroškov in skupnem znesku 200 S. Povrhu pa še vozni stroški v Beljak. Res draga šala! — G. Fanig iz Poreč je v Vrbskem jezeru ujel ribo, dolgo 2 m in težko 45 kg. — V Selah spret straži medved. Videl ga je Hornikov pastir. Zmanjkalo je tudi že več ovac.

DROBNE NOVICE

Za »neodvisno« je Japonska proglasila notranjo Mongolijo.

Poslanico proti grdemu filmu je izdal sv. oče. —

Število stavkujočih delavcev v Blumovi Franciji se je zopet dvignilo od 154 na 160-tisoč.

10.000 zakonov je »razvezal« v osmih letih njujorski odvjetnik Korner.

Vsi koruzni nasadi so uničeni zaradi vročine in suše v 24 zapadnih državah Zedinjene Amerike.

Plinske maske za konje je dobila avstrijska vojska.

31 km visoko v zrak se hoče zopet dvigniti v balonu znani profesor Picard.

Angleško in ne več latinsko besedilo bodo imeli novi angleški kovanci s sliko kralja Edvarda VIII.

Pod medvedovim varstvom

Pri elektrarni Zasip pri Bledu, kjer se vršijo razna dela pri povečanju elektrarne, je zaposlen tudi tesar, ki se slučajno piše Jež. Doma je iz Vodice pod Šmarno goro, kamor se po dokončanem delu, v soboto, vozi domov med svojce. Ko se je pred nekaj dnevi s kolesom peljal nazaj na delo, se mu je v gozdu, tako imenovanem Gobovcu nad Podnartom, nenadoma sredi ceste postavil pravi živi medved, ako bi bil vozil kakšne pol ure prej, bi gotovo zavozil naravnost v kosmatinca, ob tem času pa se je ravno v toliko zdanilo, da je razločno videl, da ni prevara, pač pa v resnici pravi medved, ki je mirno sedel na zadnjem koncu ter čakal na svojo »žrtev«. Tesarski mojster Jež se je, ob pogledu na to zverino sprva prestrašil. Skočil je s kolesa ter jo hotel ubrati nazaj. Sedaj se je spomnil, da ima v žepu pištolo, katero je potegnil in se junaško bližal nenavadnemu gostu v gorenskih gozdovih. Že je hotel sprožiti, ko je opazil, da ima medved obroč v nosu in da se tudi sedaj ne premakne s svojega mesta sredi ceste. Šele sedaj je opazil, da poleg ceste tabori ciganji, ki so vsi lepo mirno spali pod varstvom svojega kosmatega spremljevalca.

Velike poplave so bile te dni tudi po vsem Angleškem.

Ponovno uvedbo smrtne kazni v švedski zahteva časopisje te države.

Delo pokojnega ruskega pisatelja Maksima Gorkoga so od 1917—1935 izdali v 30 milijonov zvezkih.

4 milijarde frankov za javna dela namerava še letos izdati Francija.

Vse tvornice orožja hoče podržaviti — Francija.

z vana. V nemi jezi so se tresle žilaste veje, pripravljene za borbo.

Začeli ste se med belopolje breze in jih neusmiljeno rvali. Kakor nežne deviške vije so sproščale veje po vam in vi ste jih nebrzdno objemali se z njimi zasukali v blaznem plesu in jih odlašali kakor ropari.

Med vašo belo peno je vstojal slok, se upogibal, se zvijal in zalehtal. Njegovo zeleno slobičje je slišalo dokaj kačji, ki se brani svoj dom pred razdejanjem in je zbegana begala sem in tja.

Vi ste pa bobneli in se zalehtali dalje. Vse, kar ste srečali je poslalo vašo žilev.

Reka je nekaj časa molčala. Nalo je zalesketala v sončnih žarkih, kakor velika iskričice se zrcala. Zeleni valovi so se nasmehali, globoke oči reke so pomčikavile, ko je zašustela:

»Nisem kriva, ne nisem kriva in tudi moji zeleni, nemirni valovi so nedolžni, popolnoma nedolžni! Nikoli si nisem želela drugam, ne mislila na razdejanje. Zadovoljna sem bila s svojim potom, ki me vodi v daljino morje, kjer se spočijem v skrivnostni njegovi globočini.

Pa me je vzdrnil hudournik. Drihrumela je z gore divja nevihta. Razburila me je in razdivjala, poskušajoča nad menoj svojo moč. Puznila sem se hudourniku o ubraniti se ga vendar nisem mogla. Kakor razvibrani belci so se pogrnali nadne njegovi silni valovi in me podpirali. Brez moči sem bila zaslužnena in pomložna. Hudournik po je zavladal nad pesnjimi groma in bislona. In razdejanje se je pričelo. Trepotala sem in morala sem z njim, morala!

Nisem kriva, nisem kriva!

Sonce je sililo preko gore. Zarki so drhteli in tipali po gorskih grebenih, spuščali so se med strmine in skale iskali so skrivni kotani in tipali med temnimi razpokami. Rodi bi našli hudournik. Ni ga bilo. Mesto njega je hitel po skalah strugi gorski studenček in šepetal svojo nedolžno platinasto pesem.

Zarki so ga vadeli. Zatrepetali so nad njim in že so ga spoznali. Njih bleščete strunice so se spremenile v ognjene strelice. Strelice so se zaletele vami, ga zbadale in povpraševale:

»Ti si hudournik, da li si, ti si ničče drug! Spoznali smo te, spoznali! V ovčjo kožo si oblečen, a preje si bil divji volk! Strašen in nebrzdani si drevil čez plan. Napadel si reko, ki je mirno tekla dalje. Ni te klicala, ne želela. Drihobnel si in jo hrumeč klicati na dvojni. Ni si želela boja s teboj in mirno je hitela naprej. A ti si divjal po njenih valovih in hrumel. Nisi ji dal miru ne pokoja. Razjarjena je naposled pričela s teboj strašno borbo, morala jo je pričeti, saj si jo hotel kar ugonobiti in uničiti.

Cemu si to storil? Cemu?»

Drobni studenček se je nedolžno igral v sončnih žarkih in se z njimi poigraval kakor otrok z lepo igračko, pršil je okoli sebe bleščete kapčice kakor sijoče žive bisere in odgovarjal razjirano in brezskrbno:

»Prihitele so nad goro meglice. Bile so nežne in bele kakor ljubke deklice. Kako so poskočno rajale in plesale, da sem še sam nebrzdano poskočeval, ko sem jih gledal v mladem jutru. Ko so se veselile življenja v lehi zori, je hipoma pridivil piš. Privlekel je s seboj »rke razbojnice, črne oblake, ki so neusmiljeno in brezskrbno napodili nežne meglice. Zlepesali so z njimi nad visokimi vrhovi. Meglice so hotele uiti in se skriti. Pobegnete so k meni in se zasukale nad mojo vodo.

»Oblaki so zabobneli in pričeli spuščati strele. Razjarjeni in zbesneli so se zaleleti za meglinami in se z njimi v objemu spremenili v vibravi dež ter se pogrezniki vame.

Branil sem se. Nisem si mogel pomagati. Privlekli so silne vodene tovore in jih stresali vame. Spremenili so me v strahotni hudournik, somega sem se zbal, a moral sem se pokoriti in se stop in gluh zaleleti v dolino!

Zarki so se dvignili:

»Oblak! Čemu ste to storili? Pod nebom veslate. Rojeni ste iz čiste vodice, pa ste postali taki razbojniki, uničili ste polja in travnike ter ugonobili mnogo življenj?»

Oblaki plešejo. Majhni in beli, prosijo se ne brigajo za vse okoli sebe. Spreminjajo svojo obliko in se spet zibljejo, postajajo, se ogledujejo in že hito dalje. Obsije jih sonce, da zablesketajo nad gorami in komaj slišno odgovarjajo:

»Mi smo nedolžni, čisto nedolžni! Prispel je veter. Tih in skromen je tenko sviral, nam šepetal v uho in nas vabil s seboj in poslušali smo njegov glas in se zasukali po njegovih zvokih. Sami nismo vedeli, kdaj nas je odvelcel v daljave. Vedno več nas je bilo. Spojali smo se in se čudili. Upijonil nas je s težko vodo in se naposled spremenil v vihar, ki nas je potegnil dalje. Hoteli smo se razkropiti in se spet veselili, pa nam je bronil. Zasvedral se je v strahotni vrhinec in morali smo noreti in divjati, vmes so pa trepetale strele in razsojale.»

Sončne strune so tipale preko obzorja in iskale vetra.

Pa je sam prihitel mimo in veselo zoročil.

Zadržele so strune in ga povpraševale. Ni jim odgovoril. Bil je kakor gluh in slep, veselo je rajal po sončnih strunah, dokler ni utrujen utihnil.

»Kako si mogel to storiti?« so spet vprašali žarki.

»Ne vem, sam ne vem! Otrok sem, plešem, rajam, divjam in razsojam! Nikoli ne vprašam za kaj, nikoli ne vprašam čemu! Moje življenje je večno norenje!« je šepetal veter.

Sončni žarki so se dvignili k soncu, ki je liubeče zrla na zemljo in to tolažilo s svojo toploto in bleščavo.

In tedaj je zažarela prek neba pisana mavrica. In zemlja je zazrla tojninstveni most, ki jo je spojil z nebom. Barve so se prelivalo in spreminjale.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Kmetje! Glasujte o kmečkih zbornicah!

Vprašanje kmečkih zbornic je razgibalo vse naše podeželje.

Gotovo ni sestanka ali zborovanja, da ne bi o tem važnem vprašanju razpravljali. Zavaljujoč se uvidevnosti vlade, se je vprašanje kmečkih zbornic pomaknilo z mrtve točke in danes nas predvsem zanima, kakšne naj bodo kmečke zbornice, da bodo služile našim koristim in potrebam.

Vsled velikega zanimanja, ki ga tozadnevno pri naših kmetih opažamo, smo se odločili, da začnemo v našem listu javen razgovor (anketo) o nekaterih najvažnejših vprašanjih glede delokroga in ustroja kmečkih zbornic. Člane Kmečke zveze, pa tudi ostale čitatelje »Domoljuba« vabimo, da nam odgovore na spodaj navedena vprašanja čimprej. Če ne morete odgovoriti na vsa vprašanja, odgovorite na tista, za katera mislite, da poznate rešitev. Najboljše odgovore in dobre misli bomo v »Domoljubu« objavili in jih tudi na merodajno mesto sporočili.

1. Kaj naj bo glavna naloga Kmečke zbornice? Ali naj bo predvsem stanovsko zastopstvo, ali naj se bavi tudi s strokovnim pospeševanjem kmetijstva? V kolikem obsegu? Ali naj posreduje tudi pri vnovčenju kmetijskih pridelkov?

2. Kdo naj ima volilno pravico v kmečko zbornico? Ali le gospodarji ali tudi ostali družinski člani? Ali tudi ženske? Ali tudi tisti, ki imajo poleg zemlje kako obrt?

3. Ali in kako naj bodo zastopani kmečki delavci, poslji in drugi?

4. Ali naj velja volilna dolžnost?
5. Ali naj se ustanovi samo ena zbornica za celo banovino, ali naj se osnujejo tudi okrajne zbornice?
6. Ali naj se ustanovi tudi esrednja kmečka zbornica v Belgradu in kakšen naj bo odnos banovinskih zbornic do nje?
7. Kakšne naj bodo volitve v kmečko zbornico? Neposredno ali po delegatih?
8. Kako naj se krijejo stroški za vzdrževanje kmečkih zbornic?

Odgovore pošljite tajništvo Kmečke zveze v Ljubljani, Miklošičeva 7-II ali pa uredništvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Na delo! Po številu došlih odgovorov bomo skleпали, koliko Vam je v resnici za Kmečko zbornico!

Kmetje in izobraženci v Kmečki zvezi

Pravila Kmečke zveze določajo, da je lahko njen član poleg kmetov tudi vsak, »ki želi delovati za prospek kmečkega stanu«. Pa tudi, če pravila Kmečke zveze tega ne bi določala, je stala Kmečka zveza vedno na stališču, da more biti čim tesnejše sodelovanje med kmečkimi ljudmi in inteligenco le v korist enim in drugim, da tudi izobražence, ki dejansko ne opravljajo več kmečkega dela, lahko kmetu silno veliko koristi, če se ni odtujil njegovi duševnosti in če skrbi, da je o resničnem položaju kmeta vedno sprti poučen.

To naše širokogrudno stališče je bilo in bo gotovo še predmet mnogih kritik in očitkov, češ, da ne dopuščamo, da bi kmet o svo-

jih zadevah sam odločal, da stem omogočamo, da kmetu komandira gospoda. Večkrat slišimo krilatico: »Kmet kmeta!«

Ker se mi zdi vprašanje razmerja med našim kmetom in izobraženstvom velike važnosti, mu hočem posvetiti sledeče vrstice:

Predvsem: Zakaj je danes naš kmet že na toliki kulturni višini, da je zahteva »Kmet kmeta« v marsikaterem oziru res že opravičena? Moj odgovor je: Ker je že od narave bister, priden, delaven in dovteten za napredek, zlasti pa, ker mu ni manjkalo inteligence, ki si je prizadevala ga vsestransko izobraziti, ki ga je učila ceniti dobro knjigo in časopis, ki mu je dobro knjigo in časopis sploh ustvarila, ki ga je navdušila za samoizobraževanje v prosvetnih in drugih organizacijah, ki ga je izšolala v združništvu itd. Ni prazna beseda kar je nekoč rekel neki naš kulturni delavec, »... da to je gora dela, morje časa!«

Nadalje: Kdo pravi »Kmet kmeta!« To pravijo kmetje v bližini naših mest in kulturnih središč, ki so bili dela in trudov izobraženstva vedno v največji meri deležni, a se tega ne zavedajo ozir. nočejo priznati. To pravijo neredko tudi izobraženci, ki se hočejo na ta način otresti dela za kmečko ljudstvo, ali pa, ker so te besede kaj pripravno sredstvo za politično propagando, ki z resnim delom nima veliko skupnega.

Naj mi bo dovoljeno nekaj načelnih ugotovitev, v odgovor in pojasnilo enim in drugim:

Res je, da je naš kmečki človek danes že tako izšolan in to v kulturnem, političnem in gospodarskem delu, da je njegova zahteva po čim večjem vplivu, ki naj ga ima na vse naše javno delo in življenje, upravičena. Ni pa s tem še upravičena zahteva, da naj se izobraženstvo izključi od sodelovanja v kmečkih vprašanjih in to iz sledečih, dokaj preprostih razlogov:

Ugašajoče sonce

(Prevedel Vinko Lovšin.)

(Nadaljevanje.)

»Naj bo! V tem te nočem ovirati. Moli onega orientalskega Boga, ako je neizogiben za tvojo srečo. Delaj pa to na način, da se ne izpostaviš jezi naših svečnikov. Tvoje arce pa zahtevam samo za se!«

»Ti zahtevaš preveč, ker se motiš. Tudi moj Bog ima neko pravico do mojega srca. S tem delom svojega srca, dovoli naj po svoji volji razpolagam, drugo je pa vse samo tvoje. In ko boš mojega Boga bolje spoznal, se boš tudi ti ponizil pred njegovo dobrotljivostjo.«

»To je mogoče, ker že zdaj ne verujem več v Votana in Frejo, ampak v neznanega Boga. V tem nepoznanem bom morda pozneje spoznal tvojega. Za zdaj pa ljubim samo svojo domovino in tebe.«

Servij je prijel Tuzneldo za roko in ljubezno nadaljeval: »Že se mi je zdelo, da ne bom nikdar več videl bleska tvojih oči in nikdar več slišal zvoka tvojega glasu. Smrt se je tako trdovratno oklenila tvojih nog, da je celo moje upanje začelo dvomiti. Toda ne preklinjam tvoje usode, ker brez tebi prizadete krievice bi morda ne bil prišel do spoznanja, da sem Radbodov sin... Ali si morala mnogo trpeti?«

»Ničesar več se ne spominjam, odkar sem pri tebi.«

Tuznelda je ognjevitno pogledala Servija in blažen nasmeh je spremenil njen obraz.

Prikrat, odkar sta se zopet našla, sta skupaj sedela, in ker se nista bala preganjanja, sta s čustveno popolne varnosti uživala srečo ljubezni. Toda objela in poljubila se nista zaradi ročenca... kajti to je nasprotovalo čistemu čustvu starogermaških narodov, pri katerih ni

mož ženi pred poroko izkazoval nobenih ljubeznivosti.

»Odslej te ne bom nikdar več zapustil,« je sklenil Servij. »Med odmori mi boš pripovedovala o svojem Bogu, ki mora biti boljši kot bogovi v Valhali in na Olimpu, ako je pritegal na se tebe in Mucijo... Sedaj ja pa že kasno. Pojdi počivat, ob jutranjem svitu odrinem.«

Oha sta vstala; on je spremljal Tuzneldo med vrstami štorčkov k njenemu vozu. Nato je obšel še straže, ukazal naložiti drv na ugašajoče ognje kočno pa je poiskal svoje ležišče, kamor je odšel skupaj s Hermanom k počitku.

18

S črnimi črkami je zaznamovano v letopisih Rima 923. leto po ustanovitvi mesta (170 po Kr. r.). Za legijami, ki so se vrnile v Rim iz orientalske vojske, je šla kuga, ki je podala nastopajoči lakoti roko in pokrila ne samo glavno mesto ampak tudi province z mnogimi mrličji. Zviti sovražnik je moril ljudi kar na javnih cestah. Veliko in malo, bogato in revno je padlo brez orožja črnemu morilcu v žrtev. Najbolj zdrav je naenkrat dobil kašelj, truplo je dobilo modre bule in kdor je zaupajoč na svojo moč, večeraj še sramotil bogove, je bil danes že last senčnega kraljestva.

Zastoj je poklical Mark Avrelj slavnega Galena iz Aten. Grški zdravnik ni mogel s pomočjo mnogo pomočnikov premagati krutega morilca, ki je nevidno plaval nad deželo in zastrupljal s svojim dihom zrak, vodo, kruh in hiše. Zastoj so pošiljali svečeniški bogovom svoje prošnje. Zastoj so čarovniki, zvezdoslovci in vedeževalci klicali pomoč demonov. Kuga se je norčevala tudi iz zaklinjevanj Aleksandra iz Abonutejha, čigar »genij« Glikon je svetoval obhoditi hiše s skrivnostnimi molitvami. Ljudstvo je nosilo šarlatanu svoj denar, za kar je dobilo papirnate koške, ki so bili popisani

z nerazumljivimi hijeroglifi in jih je bilo treba položiti pri hišnem vходу — pa vendar je navzlic temu vdrla črna smrt v stanovanja in davila brez usmiljenja.

Bilo je tiho, turбно, prazno in pusto v mestu vseh mest. Trgi, gledišče in gostilne so utihle. Nihče ni čutil potrebe, pogovarjati se z drugim, se nasmejati, veselo zabavati, kot je bilo navadno v krvi rimskega naroda. Od jutranje zore do poznega večera so se pomikali samo mrtvaški sprevozi po tihih ulicah in cestah brez žalostink in brez najetih žalovalk, brez podob prednikov in brez številnega spremstva prijateljev. Hitro in z nevoljo so izkazovali mrtvim še zadnjo uslugo, kajti vsakdo je sebe videl na mrtvaškem odru in bežal pred podobo svoje lastne poslednje poti. Marsikateri dan so sežigali od države postavljene grmade z dvatisoč mrličji. Vse javne vozove so izpremenili v pogrebne vozove.

Od časa do časa, ako je dvojni bič kuga in lakota gonila prebivalstvo v gub, je drvela družal na Palatin in zahtevala, da vidi vladarje, a je našla vrata cesarske palače strogo zastražena od številnih pretorijancev. Celo Mark Avrelj, vedno dobrovoljen in ljudomil cesar, se je skrtil pred ljudstvom, kateremu ni mogel nesreče olajšati.

Saj je vse storil, kar mu je nalagala dolžnost vladarja in dobrega človeka. Dal je odpreti državne hišnice in razdelil celo svoje žito med stradajoče. Zase je ohranil tako malo, da je njegova bližnja okolica vsled pomanjkanja godrajala. Rimskim zdravnikom je obljubljal plačilo, tuje pa je obispal s častmi. Več ni mogel storiti. Njegovo veličanstvo in zemsko božanstvo se je izkazalo brez moči proti neznanji moči, kateri je dopadlo ponižati ošabnost gospodarjev sveta. Zato se je zaprl v svojo palačo in iskal s pomočjo neenjakov sredstev, ki bi omejili moč tujega sovražnika.

Ravnokar je prišel Galen od njega. Impo

Sprico števlinih organizacij prosvetnega, političnega ali gospodarskega značaja, ki so se v teku zadnjih desetletij razvile po našem podeželju, je vsak naš kmečki človek, ki je kolikšak zmožen, že z javnim delom tako zaposlen, da mu za delo v osrednjih organizacijah ne preostaja časa. Saj niso redke župnije po deželi, kjer deluje do deset organizacij, v mestih in trgih pa 30 do 50, in je gotovo precejšen del teh namenjen kmečki okolici in se s pomočjo te ravno vzdržuje.

Drugo, kar našemu kmetu danes še v večji meri otežkoča javno delo izven svojega kraja, pa je njegov težaven gospodarski položaj. Vseled težkega gospodarskega položaja je primoran sam obdelovati svoje posestvo, ne da bi si mogel najeti zato delavcev, pomanjkanje denarja mu onemogoča potovati v mesta in središča svojih organizacij, dasi bi gotovo tudi tam lahko dobro zastopal svoje stanovske koristi. Naj zavedem v tej zvezi zanimivo primero. Ko sem se mudil na Danskem, je na kmetijski šoli, ki sem jo obiskoval, bilo neko izrazito kmečko zborovanje, ki se ga je udeležilo 600—800 kmetov. Iznenadilo me je, da so obširno šolskošportno igrišče skoraj zatrpali z osebnimi avtomobili. Našel sem jih nekaj nad 80, t. j. približno vsak deseti udeleženec se je pripeljal na zborovanje v svojem avtomobilu. Poleg tega je bilo motornih koles nič koliko. (Resnici na ljubo, omenjam, da je danes tudi na Danskem slabše.)

Ravno zato, ker je naš kmet danes že tako izobražen, lahko mirne duše sprejme sodelovanje izobraženstva. Saj mu vendar njegova izobrazba omogoča, da se vedno prepriča, kdo v resnici dela v njegovo korist in kdo izrablja njegovo zaupanje. Temu poslednjemu bo svoje zaupanje odrekel, ali bo posegel še po izdatnejših obrambnih sredstvih. Glede tistih pa, ki so jim besede »Kmet

kmeta« agitacijska krilatca, pa ni veliko povedati. K večjemu to, da so najbolj glasni pred volitvami, ko pa so volitve končane, pa je konec tudi njihove modrosti in bojevitosti.

Zaključek: Zavedajmo se, da se tok in razvoj časa, pri stopnji, na kateri se naš kmet danes nahaja, ne bo ustavil, čeprav je ta v resnici visoka. Sel bo naprej in vedno samo naprej. In kakor je sodelovanje med kmeti in izobraženstvom pri nas do sedaj rodilo tako lepe sadove, tako bo tudi v bodoče v korist kmetu in posredno vsemu narodnemu občestvu.

Naš kmet pa naj mesto zahteva »Kmet kmeta« postavi drugo, »Izobraženstvo naj se pokmeti!« Naj se približa kmetovi duševnosti, kdor se ji je odtužil, naj se vedno zanima v kakih razmerah živi naš kmet, predvsem naj vsak živi tako trdo, resno in dela polno življenje, kot ga živi naš kmet, naj bo tako dosledno in globoko veren kot je naš kmet, naj opusti vse, nad čemer se kmet velikokrat opravičeno spodtika.

Tako je Kmečka zveza vseskozi pojmovala izobraženstvo in njegovo sodelovanje v kmečkih vprašanjih in lahko rečemo, da je imelo to vedno le blagodejne posledice. Kmečka zveza naj bo tudi v bodoče vez med kmetom, ki stremi kvišku in med onim izobraženstvom, ki se zaveda, da je največja odlika izobraženca biti v službi naroda.

Kmečka zveza

Nove Krajevne kmečke zveze

Preteklo nedeljo, dne 5. t. m. se je Kmečka zveza razmahala tudi v brežiškem okraju.

Do rani službi božji se je vršil ustanovni občini zbor Krajevne kmečke zveze v Sromljah. Ker je kot govornik nastopil predsednik Kmečke zveze tov. Brodar, je to privabilo nešteto množico fantov, ki so z velikim odobravanjem poslušali njegova izvajanja. Končno se je razvila debata

o nalogah Kmečke zveze v brežiškem okraju in izvolil nov odbor.

Ob 11 se je vršil ustanovni občini zbor Krajevne kmečke zveze v Arličah. Tudi tu so se bile udeležile prav lepa in so se navzočim brez pridvika izrekli za program Kmečke zveze. V odbor so bili izvoljeni sami omlini fantje in moške.

Naznanila Kmečke zvezel

V nedeljo, dne 12. julija.

Kmečki tabor pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je prvi kmečki tabor večjega obsega, ki ga priredi obnovljena Kmečka zveza. Tabor se vrši za cele Slovenske gorice in nastopajo sledeči govorniki. Predsednik Kmečke zveze g. Brodar, minister v pok. g. Vesernjak, biskup svetnik Janžekovič in drugi. Ob 8 bo sv. maša v župni cerkvi. Ob 8.30 odhod z godbo na zborovni prostor na dvorišče Narodnega doma, nato zborovanje. Do zborovanja sestanek vseh odborov Kmečke zveze. Kmetje Slovenskih gorici Pridite vsi!

Cerklje pri Kranju. Popoldne ob 3 v ljudskem domu. Govori dr. Voršič.

35 let so se pravadli

V Avstraliji so je končala pravda, ki je trajala celih 35 let in je tekla za velikansko dediščino 50 milijonov funtov šterlingov, kar bi bilo v našem denarju nekako devet milijard dinarjev. Ta denar je zapustil v oporoki avstralski bogataš James Tyson. Mož je bil najbogatejši veleposestnik in ovčjerejec. Imel je toliko zemlje, kot meri Koroška s Tirolsko in Solnograško, imel je 800 tisoč ovcav, sam svojo železnico do morja in precejšnje brodogovje morskih parnikov. Bogati mož je imel sorodnika, vnuka svojega brata, kljub temu je vse svoje posestvo in bogastvo zapustil državi. Sorodnik je započel pravdo, a jo je izgubil in se moral zadovoljiti s malo odpravnino.

Izgubljeni sin. »Kdo je bil najmanj vreden vrtnice izgubljenega sina?« vpraša katehet v bli. — »Pitano tele, gospod katehet,« se odziva bistra glavica.

rator in zdravnik sta hotela skupno ugotoviti bistvo nezane kuge, s tem da sta jo primerjala z drugimi podobnimi boleznimi, katere so bile znanosti že znane. Toda preteklost jima je dala premalo podlage. Zdravnik je pustil cesarja v globoki zamisljenosti. Z glavo podprto na roko je sedel Mark Avrelj na netapeciranem hrastovem stolu pred mizo vso pokrito s knjigami. V svoji pisarni ni imel dragocenegega pohištva niti umetnih slikarj. Brez zlatega kipa sreče ne bi nihče slutil, da se v tej skromni sobi odloča o usodi sto milijonov ljudi.

Mark Avrelj je bil ogrnjen v star, obnošen plašč. Njegovi že precej sivi lasje so neurejeno padali na čelo. Sedel je sključeno, malo belo in nemirno roko pa je imel pravešeno čez naslonjalo. Od časa do časa se je zdrnil, kot bi ga polil mrzel pot. A ni bila to mrzlica. Duša misleca je trpela vsled časovnih razmer. »Usodac ga je postavila nad vse smrtnike, izenačila bogovom, a samo zato, da napolni njegovo srce s skrbmi.

Noben drugi ni imel toliko pravice do sreče kot on. Pred očmi je imel svetel vzor svojega adoptivnega očeta, izvrševal je vestno želje Antonina Pija, zato se je v resnici trudil, da vse neplemito zatre v sebi. Doma je bil dober mož, oče, brat in gospodar, na prestolu pravičen vladar, svojim svetovalecem zvest prijatelj. Nedoležno prelita kri je bila zanj nekaj groznega, revežem je odpiral svojo roko, nesročnim je vlival tolažbo.

In kaj je imel za to? Njegova žena ga je nesramno varala, njegov ljubi sin mu je delal mnogo skrbi s svojo razbrzdavanostjo in divjostjo, njegov brat se je norčeval iz njegovih načel z razsipnostjo in surovostjo, njegovi prijatelji so ga izkoriščali, ljudstvo ga je zaničevalo zaradi popustljivosti. Rim ga je zazival »modrnjočo staro babo.

Mark Avrelj je zelo dobro vedel, kaj se godi okrog njega. Bral je v dušah in srcih hi-

navcev, uvidel je namene onih, ki so se pulili za mesta. Poznal je ljudi bolje, kot so si mogli misliti oni, ki so izrabljali njegovo dobroto. Vse je zrl iz dveh viših: z vladarskega prestola in s stališča filozofa. Toda vladar je malenkostno pehanje preziral in misleč je hotel vse spoznati, celo prosto lopovstvo.

Večkrat, kadar je bil sam, se ga je lotila nevolja. »Ali se izplača biti pošten in plemenit?« se je nato vprašal. In zgodovina mu je nasprotno odgovarjala. Kaligula, Neron, Domitijan so užili več sreče kot on. Poleg tega ni mnogo pomenilo, da jim je ljudstvo iz jezo prikrajšalo krute dneve. Dokler so živeli, so mnogo črpali iz čaše veselja, bogastva in moči, in so naredili s svojo strahovlado več kot on z milobo. Rimski proletarci se jih sicer izogibljajo toda slave njihovo zapravljivost, katere drobtin so bili deležni sami.

Celo bogovi so bili za nje popustljivejši. Niso jih obiskovali z lakoto, kugo, in neprestanimi vojskami. Darovali so jim plodonosna leta in male zmage.

Mark Avrelj je dvignil svojo glavo in obrnil svoj bolestan pogled k Fortuni.

»O bogovi,« je šepetal, z bridkim nasmehom. »Niste iz zlatih vlakenj spleli niti mojega življenja, čeprav me milijoni nazivajo brata. Ali ste sploh tu?... Ali niste samo pullost, kot vse, v kar ljudje verujejo?... Ali bivate?«

Mark Avreljeva duša se je z gnusom obrnila od prostauke brezbožnosti, dasi ga je v samotnih urah gnalo v dvome. In ta notranja razdvojenost njegovih misli ni mogla osladiti skrbi polnih dni cesarja in človeka. Tako je prišlo, da je ta zemeljski bog, žigar beseda je bila za stotine narodov ukaz ali prorok, največjega svojega podanika zavidal za njegovo nepomenljivost. Mir in tihota je bila njegova želja, »usodac pa ga je postavila v sre-

dino državnega stanja, ki ga je mamil s svojim neprestanim hrupom.

Se celo sedaj mu ni privoščila nekaj minut bridkega mira.

Vratna zavesa je zažumela in v cesarsko delavnico je vstopil poveljnik pretorijancev.

»Božanstveni imperator, brzošel od namestnika v Noriku.«

»Gotovo mi prinaša vesti o novem uporu pri Germanih. Kaj bi neki drugega bilo? Ni dosti kuge in lakote...«

Mark Avrelj je utihnil, kajti skoro bi mu bila usla neljuba beseda iz ust.

»Tvoje božanstveno oko v resnici vidi,« daljavo,« je rekel poveljnik. »Namestnik poroča resnično o sumljivem vedenju barbarov onstran Donave in prosi povelj.«

»Dostoj je zadostoval baterijski tabor, da je držal Kvade v primerni oddaljenosti. Naj tudi naprej vrši svojo dolžnost.«

Imperator je vzel voščeno tablico in je zapisal na njo z držalom nekaj besedi.

»Nisi mi še vsega poročal,« je rekel in pozorno opazoval poveljnika. »Iz tvojega molčanjuem mučno vest.«

»Božanstveni imperator! Oni drzni German, bivši prefekt Servij, je prehitel brzošela, in odpeljal vso germansko konjenico iz tabora in pustil v taboru samem žerjavico upora. Legijonarji zahtevajo povišanje plače in skrajšanje službenih let.«

»Obraz Marka Avreljja je bil tako miren, kot bi poslušal kako pripovest. Samo njegove trepalnice so trepetale.

»Pregledati legijonarjem njihovo službo!« je vprašal z navadnim glasom.

»Namestnik poroča, da so odgovorili tribunom pokorščino in prosil, da pošlje vplivnega legata, sicer ne more jamčiti za varnost meje. Piše, da grozi donavskim provincam močan udarec.«

PODOMOVINI

Romanje otrok v Rajhenburg

Prilagodno nedeljo, dne 12. julija bo veliko romanje otrok k Mariji Lurški v Rajhenburg. Zbiropelj se bodo otroci iz šestih župnij leskovaške in treh župnij videmske dekanije. Slovesnost v cerkvi se začne točno ob 2 popoldne. Po končanem opravilu bo otroško zborovanje pred cerkvijo. Bo poučno in zanimivo. Nastopali bodo otroci iz posameznih župnij. Gospodje salezijanci iz Radne pa bodo s svojimi gojenci uprizorili kratek igrice. Otroci že kmotri čakajo na ta čepi svoj praznik. Stariši nikar jim ne branite k Mariji, marveč jih pošiljite v kar največjem številu.

Občinske volitve v občini Šmihel-Stopiče

Prilagodno nedeljo 12. julija bodo volitve v največji občini na Dolenjskem — Šmihel-Stopiče. Vločena je prva lista iz z. z. nosilec Brulcem z Hrušice, ki je bil pred levčevim režimom že več let naš župan. Na njegovi listi so možje, ki so jih povečini določili po vaseh volivci sami. To so možje, katerim ljudje lahko zaupajo občino. — Druga lista združene opozicije ima za nosilca Avseca Antona iz Golne vasi. Avsec je znan mož. Pred vojno SLS, po vojni samostojinec, zadnje čase JNS, se je naenkrat znašel za te volitve med Mečkoviimi ljudmi. Njegova lista si je naredila lepo ime: »Gospodarska lista«, kakor da bi bili na njej res najboljši gospodarji.

Volivcem se ne bo težko odločiti. Poznamo že Brulca kot župana in vemo, da mu niso mogli za časa njegovega županovanja očiteni niti najmanjše nepravilnosti v občinskem poslovanju. Nasprotno nam pa poročila revizija občinskega poslovanja pod predsedstvom g. Matkova, kateremu je bil desna roka sedanjim nosilec opozicijske liste — Avsec, čelo vrsto obremenitnih nepravilnosti, vsled katerih je bil g. Matko razrešen županske časti in postavljen pred sodišče.

Vemo, da je bila opozicijska lista potrjena in naknadno popravljena. Vemo, kako so se podpisni predlagateljevi pobirali zlešči na Vavli vasi. Vemo tudi, da bi sodišče pred tremi leti

nikoli liste, če bi bila naša, ne potrdilo, še manj pa po odobritvi popravilo.

Toda naj le nastopijo četudi je sedanjí predsednik občine dal na občinsko desko Avsecevo listo na prvo mesto, čeprav je bila pozneje odobrena kot naša, se bo morali tudi on prepričati, da hočemo v naši občini Brulca, občinski dobavilci Avsec pa po zakonu ne more biti v odboru, četudi bi bil izvoljen. Samo ime ste posodili, gospod Avsec!

V nedeljo vsi na volišču Nihče vas ne bo sili, da glasujete za določeno listo, kot je bil meniskotari pristipen pri zadnjih volitvah. Tudi komunistična pajaha naj vas ne močil. Pokažimo vsi kot en mož da hočemo imeti poštenjake v občinski upravi. Zapečkarji, ki bodo ostali doma, da se ne bi komu zamerili, sebi največ škodijo. Ti ne bodo imeli v občinskem odboru nikogar. — V nedeljo vsi na volišče za g. Brulca!

K volitvam v Brusnicah

V nedeljo, dne 12. julija bodo pokazali naši možje in fantje, volivci, da hočejo imeti za župana kmeta, moža iz svoje sredine, ki je z njimi v isti občini zrastle. Mažje in fantje, v nedeljo oddajmo vai svoj glas listi z nosilcem Antonom Gazvo da. Pri tem se ne bomo ozirali ne na levo ne na desno, bomo pozabili vse pomisleke, ker v slogi je moč. Tudi tisti, ki ste podpisali nasprotno listo, lahko s voljo volite Garvodovo listo in tistega, ki vam reče, da ne smete, našenite. Tudi pri nas so namreč nasprotniki v lažjo pridobili nekaj podpisov na svojo listo, češ, da bo samo ena lista. Hočejo naše ljudi preslepiti, kakor se je to zgodilo pri zadnjih volitvah. Povod za nasprotno listo so dali isti gospodje iz Novega mesta, ki prihajajo k nam v avtomobilu, kakor pri zadnjih volitvah in sejejo razdor med naše ljudstvo. Ista so, le plašč obrnili. Nikar ne nasedajte raznim lažem. Saj vam je na zadnjem sestanku doktor Kulovec dosti jasno povedal, da ne držite hrbita že naprej tistim ljudem, od katerih ste bili že dovolj tepeni. Če hočete, da bomo imeli kredit pri raznih podporah, pa naj bo to za gabarski in suhadeovski vodovod, ali za vodnjake in ureditev studencev in mostov,

posebno pa za največje delo, to je ureditev hudo-urnika, ki je v programu od Jugorja preko Gaberja, Velikih in Malih Brusnic ter skoz do Rateča in pri katerem bodo zaslužili delavci, vozniki in vse drugi, vsem pa bo prineslo to delo ogromno koristi, saj je vendar proračunano na nad 300.000 din, potem boste volili listo kmeta Garvoda. — Zavedajte se, da vse to, kar se je že začelo, lahko splava po vodi, ako ne boste dali zaupanja našemu kandidatu oziroma našemu voditelju dr. Korošcu. Jasno je, da bo veljalo načelo, kakor ti meni, tako jaz tebi! — Poglejte kako so volili naši sosede Šentpetrčani Prečencani, kjer so nasprotniki dobili le par glasov. Menda mi ne bomo zaostali za njimi. Volivci! Naj bo tudi naše geslo: Kmet voli kmeta!

St. Ožbalt. Dne 2. julija smo imeli pri nas sv. birmo. Vsa župnija je v veselim razpoloženju pričakovala in lepem sprejemu svojega nadpastirja. K sprejemu je še mnogo pripomoglo lepo vreme. Lepo število birmancev je prejelo zakrament sv. birmo. Presvitlemu se najtopleje zahvaljujemo za krasne besede v cerkvi. Globoko so segle v srca vernikov. — Pred kratkim smo izgubili pri ljubljene- nega gospodarja Janeza Pustnika, posestnika v levorjih. Delj časa je bohejal in želodčna bolezen mu je prekrvala nit življenja. Krasen pogreb je pričel, kerko so ga vsi domačini radi imeli. — V visoki starosti 80 let je umrla pred enim tednom Jožeta Trebušak v Podmurnju. — Letos nam dež precej napaja, da s težavo sušimo seno.

Bohinjska Bela. Ustanovni občni zbor krajevne Kmečke zveze za našo župnijo je bil v nedeljo, dne 5. julija ob 8 zjutraj. Kljub nepriladnemu letnemu času je občni zbor vzbudil veliko pozornost in se ga je udeležilo lepo število mož in fantov, ki so z zanimanjem poslušali poročilo svojega stanovskega tovariša Rozmana Jakoba iz Boh. Bistrice. Občnl zbor je potskel v lepem soglasju, ter po mnenju odbornikov v župniji skoro ne bo hiše, ki ne bi imela člana KZ. Za načelnika je bil izvoljen tov. Burja Jernej, posestnik iz Bohinjske Bele.

Dragatuš pri Črnomlju. Pri nas imamo gasilsko četo, ki obstoja že 26 let. Lani leto smo nameravali proslaviti 25 letnico, pa nam jo je oblast zaradi demonstracij ob priški Jevtičevih volitev prepovedala. Zato bomo pa letos proslavili 25 letnico. Vabimo gasilstvu naklonjeno občinstvo in bližnje gasilske čete, da pridejo 19. julija v Dragatuš. Ker je čisti dobiček namenjen za postavitev gasilskega doma, se bo občinstvo gotovo odzvalo v obilnem

Zopet so se zdrznile Mark Avrelijeve trepalnice. Pomislil je za trenotek, nato je ukazal: »Naj bo nosilnica pripravljena, a brez orla in spremetva.«

Ko je poveljnik odšel, je vstal cesar, se približal kipu Fortune, prekrizal roki na prsih in opazoval simbol svoje vzvišene časti. Dolgo je tako stal z neizrekljivo bolestjo v velikih očeh, iz katerih je odsevala globoko žalujoča duša.

Pokril je obraz z rokami. »In vendar ste tu, bogovici! je šepetal. »Vihom v očeh, kot bi bil opazil nekaj strašnega. dim vašo kaznujočo roko nad nesrečnim ljudstvom...«

Nekrat je zatrepetal in se ozrl — s strazadelo se mu je, da sliši ropot in rušenje padajočih templjev in rimskih palač, kot bi videl med temi razvalinami orjaške postave, obležene v kože divjih zveri in krvavordeč sij kot ozadje te slike razvalin.

Mark Avreljij si je otrl oči... Nel to je bila samo prevara. Rim je stal še na višku svoje moči, bil središče olikanega sveta, svetovno mesto v polnem pomenu besede, kamor so spela po vseh cestah poslanstva tujih kraljev in knezov, da se poklonijo vsemogočnemu.

Ne, nel to je bila samo prevara... vendar taka, ki napolnijo človeka z grozo, čeprav si ne zna razjasniti čemu.

Mark Avreljij je sam oblekel škrlatno togo in naglo odšel iz pisarne.

K pretorju Kvinktilijulu je ukazal nosilec.

Štirje sužnji so dvignili navadno nosilnico brez vsakega znaka.

Dvorna straža se temu ni prav nič čudila. Starejši imperator je vzel samo tedaj sijajno spremstvo, ako je šel v tempelj ali v senat. Ako je obiskal prijatelje v mestu, tedaj je gledal, da ni vzbujal nobene pozornosti. Ne samo, da ni nosilnica imela nikakih cesarskih znakov in

so bile zavese spuščene, ampak tudi sužnji so bili obločeni v temne tunike brez okrasov.

Nihče ni slutil, da je v skromni nosilnici imperator. Nepoznan je izstopil Mark Avreljij pred hišo pretorja Publija in sam potrkal z lesenim ključevcem.

»Ali je tvoj gospod doma?« je vprašal hišnega čuvaja.

Suženj, ki je po škrlatni togi spoznal imperatorja, je pokleknil.

»Vstani!« ga je nagovoril Mark Avreljij s prijaznim glasom.

Toda hišni čuvaj je samo z glavo pokimal, ne da bi mogel izpregovoriti besedo.

Imperator se je ozrl na sužnja sočutno zaradi njegove nemosti in vstopil v Publijevo hišo.

Ze ga je zapazila na vrtu zaposlena služinčad. Hitro je skočil nadzornik sužnjev v hišo, da naznani nenadnega gosta svojemu gospodarju.

Publij je bil iznenaden nad nepričakovanim gostom, ker on ni bil med ljubljenci starejšega imperatorja. Hitro si je dal obleči togo in odšel v sprejemnico. Tu je našel cesarja nagnjenega nad domačim ognjiščem.

»Moj pretor,« je začel Mark Avreljij, »sprosil sem bogove tvojega rodu, da mi naklonijo tvoje srce.«

Publij je molčal, povabil samo z roko visokega gosta, naj se vsede na domač presol za ognjiščem. Sam pa je stal.

»Nedavno sem te razžalil,« je nadaljeval imperator, »ke sem ti očital tvoje vojaške nezmožnosti. Bogovi so me kaznovali, da se moram na istega vojaka obrniti s prošnjo. Razumel me boš, moj pretor, ako ti razlohačim, da ogrožajo Germani z napadom ob Donavi državno mejo, tabor Batavijev pa je odrekel svojim tribunom pokorščino.«

»Ah!« je vzkliknil Publij.

»Vem, da imaš pravico in mi lahko »drečeš« mojo prošnjo,« je nadaljeval Mark Avreljij, »ker

si služil več v taboru, kakor svoja dolžna leta. Toda ne verjamem, da bi se Publij kvinktilij Var upiral na svojo pravico, ako je država v nesvarnosti. Pozabi na mojo krivico in hiti k Donavi.«

»Božanstveni imperator! Vpričo nevarnosti države morajo vsi drugi pomisleki utihati,« je odgovoril Publij brez premišljanja.

»Hvala ti, nobenega drugega odgovora nisem pričakoval od tebe. Imenujem te legatom Donavskih provinc in ti podeljujem diktatorsko oblast, dokler ne zadušiš pljenja v taboru Batavijev. Karkoli storiš, bo odobreno in dobilo moje priznanje. Vem namreč, da ni v takih slučajih usmiljenje in prizanašanje na mestu. Kdaj naj ti pošljem polnomočje?«

»Cez dve uri odriam,« je odgovoril Publij. Mark Avreljij je vstal.

»Teško leto je prišlo nad nas,« je rekel s tresočim glasom, »tako težko, da se morajo združiti vsi možje, ki bolj cenijo državno blaginjo kot svojo. Odslej si bova prijatelja, Kvinktilij, Morda kmalu izveš, da bije pod mojim filozofskim plaščem srce rimskega državljanca.«

Stem je segel Publiju v roke.

Nekaj trenutkov je združil lekten stisk rok misleca in vojaka v skupnem občutku. Oba sta ljubila Rim nad vse, bolj kot svoje srčne želje, bolj kot svoj lasini ponos. Ta ljubezen ju je bolj tesno združila in izbrisala vsako nesoglasje in predsodke.

»Genij našega naroda naj bo tvoj spremljevalec,« je rekel Mark, poljubil Publija na lice in odhitel, da čim prej pride v svojo palačo in napiše polnomočje.

Dve uri nato je drdralo po Flaminijski cesti nekaj voz, ki so vozili Donavskim provincam legata.

V vsako hišo »Domoljuba!«

številu. Za dober prigrizek in izborno kapljico bo preskrbljeno. V slučaju slabega vremena se prireditve preloži na prihodnjo nedeljo.

Bloke. Dne 29. junija so nas obiskali kar trije pevski zbori prosvetnega društva v Begunjah. Priredili so nam koncert narodnih in umetnih pesmic. Lep in močan je mešani zbor, ki nam je zapel 6 prav lepih pesmic. Moški zbor je nastopil s sedmimi pesmimi ki so silno užigale. Sedem pesmic je zspel mladinski zbor. Prav zelo so ugažale. Dvorana je bila močno in polno zasedena, in občinstvo ni nič štedilo s plaskanjem tem res lepo izvežbanim pevcenti. Domači tamburaški zbor je zaigral štiri prav lepe skladbe. Prireditelj je uspeal, a največ zasluga za ta koncert ima naša rojakinja gđe Anica Drobničeva, ki kol učiteljica posveča vse svoje moči prosveti v Begunjah. Doleg cerkvenega vodi še je tri zborcel Prireditelj so posejali tudi Soderžanje in Trojičnanjel Čast jmi! — Dočim je bilo lansko leto precej občutno sušno leto, je letos dežja preveč! Imamo skoro vsak dan hude zalive s lreskanjem. Tudi točo smo že imeli dvakrat, ki je po Benetah in na Runarskem naredila precej škode. — Mali šestletni Stanko Turček iz Ravenj si je prejšnji teden nataknil vile v boso nogo, pa se je zaskrupel in je moral umreti. »Ko bodo jabolka zrela, bom šel pa v šolo,« je modroval. Pa ne bo treba v šolo hoditi, ker je šel med angelce. — Pri sv. birni dne 18. junija je bilo birmanih 221 otrok v lepo okrašeni župni cerkvi.

Kopani in Velika Račna. Težak udarec je zadecel spoštovano Lukežkovo družino iz Velike Račne. Pred petimi meseci je odšel domači sin Martin v orožniško službo. Zadnji mesec je bil v orožniški šoli v Parožu. 27. junija je šel s potrujlo zasledoval nek razbojniško tolpo. Orožnikom se je posrečilo zajeti razbojnika z njihovim poglavjem vred, a pri tem so štirje orožniki izgubili življenje, med njimi tudi Martin Vider. Dobil je več šredov v prsa in trebuh. Na praznik sv. Petra in Pavla je bil z vsemi častmi pokopan na mestnem pokopališču. Pogreb je vodil katoliški župnik iz Niše, ki je imel tudi lep nagrobni govor. Spremljali so njegova in njegovi zadnji polni njegovi stanovski tovariši s častniki, oddelek vojaštva z godbo, mestni župan in velika množica meščanov. Na grobu so mu tovariši za slovo zapeli, posloval pa se je od njega tovariši z lepim govorom. Na grob so položili tovariši in meščani več vencev. — Rajni Martin je bil poščen, veren in miren mladenič ter zelo varčen. Pri svojih tovariših je bil zelo priljubljen. Činljiva ljubezen in pozornost, ki so jo stanovski tovariši in meščani v daljnem kraju izkazali njihovega nepozabnemu sinu, je njegovim družicam v njihovi težki žalosti v veliko tolažbo. Iskreno se zahvaljujejo tem potom javno vsem, ki so rajnemu Martinu izkazali poslednjo ljubav! — Za sklep šolskega leta in Vidovdanske proslave je priredila kopanjska šola otroško slavnost s pejem, deklamacijami in igro »Povodni mož«. Bilo je prav lepo. — Neugodno vreme nam je letos pokvarilo mnogo sena, ki ga je bilo letos sicer izredno veliko. — Električna teče po daljnovodu že dolgo časa mimo nas, a smo preslabi, da bi jo ujeli in pridržali nekaj za naše vase. Za enkrat so stroški še preveliki za napeljavo. — Dolgo že bomo boji, da bi dobili nazaj našo nekdanjo občino Račno, ki nam jo je vzeli prejšnji režim. Upamo, da bodo na merodajnih mestih upoštevali naše upravičene želje in prošnje, kakor nam je bilo obljubljeno.

Prečna. Zadnji čas je že bil, da vzamejo upravo občine v roke zopet moške ljudskega zapanja. Gospodarsko stanje občine je bilo že na robu propada, kar je ugotovil banški revizor. Tako dotle so pripeljali občinsko gospodarstvo in sami sebe ljudje, ki so se dali izrabljati od nasilnežev JNS stranke. Mislili so, da bo vse tako med »Zlahto« ostalo in prikriti. Revizor je ugotovil, da manjka v blagajni 20.241 Din. Za živinske polne liste so gospodje kupili enkrat za 1000 Din kolkov. Kmetje so polne liste plačevali, a občinska blagajna teh vplačil ni dobila. Denar, ki je bil vplačan za kulk, je zgnil. Ravno tako je nekam izgubil denar, vplačan za popravno potov. Občinska uprava si je dala izplačati nagrado 500 dinarjev; 600 Din je šlo za greznico; kdo ga je kopal in kam se je stresel, profike ne vedo. Po dvakrat so vpisovali zneske 2000 Din za šolo v Vavji vasi. Računov od krompirja, fižola in prosa ni. Iz občinske blagajne so se stvarni plačali; nazaj ni prišlo skoro nič. Psi nosijo pasje marke; lastnik psov so plačevali po 15 Din za nje, a občinska blagajna je prejela le malenkost od tega denarja. — Ljudje so plačevali razne davčne prijave in takse; toda občinska blagajna za to nič ne vé.

Za nov socialni red

(Iz pastirskega pisma pariškega nadškofa.)

Potem, ko je z zmago pri zadnjih parlamentarnih volitvah dobila tako zvana ljudska fronta v Franciji vodilno vlogo in se je začelo gibanje generalne stavke, je pariški nadškof kardinal Verdier izdal važno pastirsko pismo, kjer pravi med drugim tudi naslednje:

V težavnih in obžalovanja vrednih okoliščinah, v katerih živimo, sem kot vaš nadškof dolžan povedati svoje mnenje in vam dati svoje nasvete.

V sedanjem času se nam postavljajo izredno težka vprašanja. Kljub nekaterim preuredbam, ki so se bile sklenile (pod Lavalovo vlado), se zgrinja, povečana še po svetovni stiski, nad našim delavstvom huda beda. Najrazličnejše šole in stranke predlagajo svoje programe.

Ali mi je dovoljeno spomniti na to, da je Cerkev iz ust papeža Leona XIII. pred dobrih pidesetimi leti, v najnovjšem času pa iz ust Pija XI. ožigosala napake našega socialnega reda (to je: današnjega) in svetu predočila to, kar pravica in modra enakost zahtevata za blagor delavca? Če bi se bili ti nauki bolje razumeli, bi se bili izognili marsikateremu zlu, na katerem danes trpimo.

Spričo napak tega našega socialnega reda se moramo vsi, prav vsi, potrkati na prsa in se spričo teh neredov, ki čedalje bolj naraščajo, spominjam na besede Kristusove: »Naj tisti, ki je brez greha, prvi vrže kamen!«

Po tem opominu pa se moramo vsi lotiti dela, zakaj v tem trenutku nas svet opominja na veliko dolžnost: na dolžnost, ki jo imajo vsi, delodajalci in delavci, meščani in kmetje, moralisti, dušni pastirji in verniki, da odločno pomagajo pri rešitvi gospodarskega vprašanja, ki nas stiska. Splošna beda postavlja to vprašanje na prvo mesto in mu podeljuje naravnost svet značaj.

Res da ima to socialno vprašanje tudi svoje tehnične strani ter gotove politične učinke, toda to zdaj ne spada v naš delokrog, ampak imamo mi neko drugo dolžnost, namreč:

da se povzdignemo nad vse strankarske razprtije in da ustvarimo oziračje miru in bratstva, na katerem bodo mogli v to določeni ljudje z resnim pogumom proučevati to trnjevo vprašanje.

Potem imamo dolžnost, da žrtvujemo svoje osebne simpatije in antipatije, svoje poli-

tične in socialne predsodke, predvsem pa svoje lastne koristi cilju socialnega miru.

In končno imamo dolžnost, da odkrito povemo to, kar nam naša vest predočuje kot najboljšo rešitev tega vprašanja, ter da potem pustimo našim zakonskim državnim oziroma parlamentarnim ustanovam skrb, da sklenejo, kar se jim zdi učinkovito in pravično.

Kdor bi izbral drugo pot, ta bi bil v znanju, ta prizadeva občestvu le škodo in bi ga vodil le v brezdnost.

Zunanjepolitični položaj, nevarnost državljanske vojne, ki jo podžiga pretirana nestrpnost, zapravljanje neprecenljivih narodnih bogastev ter večno poslanstvo Francije, ki je oznanjevalka resničnega napredka, zahteva od vsakega pravega kristjana in Francoza, ki je vreden tega imena, od vsakega človeka, ki resnično ljubi svojega brata, da pomaga ustanoviti mir, soglasje in odkritosrčno bratstvo, ter mu nalaga dolžnost, da se brez odlašanja pogumno loti dela za zgraditev novega socialnega reda, ki ga vsi želijo.

Pa pravijo, da ni svobode

Pri nas v Zalogu je vedno kaj novega. Velje krizi rastejo nove hiše in hišice na vseh koncih svoj dom. — Naši sejni so samo še v pratiki. — Pred leti smo izgubili tudi poštni urad, a dobili za nadomestek šolo. Sicer bi imeli radi oboje, pa če ni moglo biti drugače, smo tudi s šolo zadovoljni. Posebno za učence nižjih razredov je bila trujava pot hoditi v šolo k oddaljeni Dev. Mar. v Polju, kjer so neredko za zaloškimi otroci tudi kamni frčali. Šolo imamo. Ali pa imamo tudi vse učitelje po željah krščanskih staršev, to bi pa bilo treba šele vprašati prizadete. — »Domoljub« je že pisal, da so se na pepelnico sredo levičarske markare norčevale iz svetih obredov in svetih pesmi. Poneže enkrat je znani proletarec pri vaški kapeški nalašč ubil veliko sipo. Pripovedujejo, da dotični niso prav nič čutili teže paragrafa in sicer zato ne, ker ni prič. Čudno to, ko pa je dotična prizore videlo več kot pol Zaloga in Kašlja. — Zaloški »klerikalci« spitač spanje pravičnega, čeprav nekateri trdijo, da bodo jeseni občinske volitve. Samostojneži ne vedo, kam bi pogledali, ker njih prizadete in neprizadete pristaje boli zadnja obzoba ljubljanskega sodišča. Pač pa se pridno pripravljajo na vse strani maršisti vseh smeri. Svoj štab imajo pri nekem študentu v Spodnjem Kalju. Drugače pa se pogosto zbirajo v zaloški »kafetombi«, kjer se proletarci obeh spolov »izobražujejo« po rdečih načelih in tudi krepko zabavljajo na današnji režim. Za izpremembo pojejo znani levičarji v poznih urah na svojih nočnih »manevrih« iz Kašlja proti Zalogu in drugod ruske revolucionarne pesmi. Radi nas jih lahko pojejo noč in dan. Samo zabavljajo naj nikar pod taktirko svojih zaloških duševnih voditeljev in zaščitnikov, da »klero-fašistični režim« ne pozna svobode.

DOBRO CTIVO

k Zemljevid Gorenjske v merilu 1 : 75.000 (v velikosti 94 x 50 cm), poraben tako za turiste, kolesarje in avtomobiliste. Segs na jugu od Škofje Loke in Hudejuzne ter na severu malone do avstrijske meje, na vrhodu od Cerklj in Grintovca in na zahodu do Mangartove skupine in Krna na italijanski meji. S pridom ga bodo rabili vsi, ki potujejo po naši lepi Gornjski. Ker je zemljevid rizen natančno, obširno in pregledno, bo okras vsaki gosti postojanki v Karavankah, Kamniških planinah ter triglavskem pogorju, dalje pisarn, hotelov in gostiln na Gorenjskem. Cena je jako nizka — saj stane le 5 Din. — Založila ga je Jugoslovanaka knjižarna v Ljubljani.

V vsako hišo »Domoljuba«!

RADIO

od 9. julija do 16. julija 1936.

Vsak dan: 12 Plošče, 12,45 Poročila, vreme, 13 Cas, spored, obvestila, 13,15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 Cas, vreme, poročila, spored. — Četrtek, 9. julija: 19,30 Nac. ura, 19,50 Plošče, 20,10 Slovensčina za Slovence, 20,30 Koncerti pevskega zbora »Grafika«, 22 Cas, vreme, poročila, spored, 22,20 Prenos z Bleda. — Petek, 10. julija: 19,30 Nac. ura, 19,50 Plošče, 20,10 Zenska ura, 20,30 Prenos iz Zagreba, 22 Cas, vreme, poročila, spored, 22,20 Plošče, 22,30 Angleške plošče. — Sobota, 11. julija: 18 Rodijski orkester, 18,40 Pogovor s poslušalci, 19,30 Nac. ura, 19,50 Plošče, 20,10 Zunanji politični pregled, 20,30 Pestler spored, 22 Cas, vreme, poročila, spored, 22,20 Rodijski jazz. — Nedelja, 12. julija: 8 Plošče, 8,15 Cas, poročila, spored, 8,30 Prenos iz Škofije Loke, 9,30 Prenos iz stolnice, 11,15 Rodijski orkester, 12 Cas, vreme, poročila, spored, 12,20 Rodijski orkester, 17 Kmetiško predavanje: Prevažanje čebel na pašo, 17,20 Pevski kvartet iz Trbovelj, 18,20 Otroška ura, 19,30 Nac. ura, 19,50 Harmonika, 20,30 Operni speli, 22 Cas, poročila, spored, 22,20 Prenos z Bleda. — Ponedeljek, 13. julija: 19,30 Nac. ura, 19,50 Plošče, 20,10 Zdravniška ura, 20,30 Rodijski orkester, 21,15 Harmonika, 22 Cas, vreme, poročila, spored, 22,20 Rodijski jazz. — Sreda, 15. julija: 19,30 Nac. ura, 19,50 Mladinska ura, 20,10 Zgodovinsko-kulturni pomen Ščince, 20,30 Operni speli, 22 Cas, vreme, poročila, spored, 22,20 Prenos z Bleda.

Dr. Ivan Drobnič, internist

ne ordinira od 9. do 15. t. m.
Do 15. avgusta samo dopoldne.

Samo dva uršena ima v svojem razredu v holi na otoku Sv. Nikolaja učiteljica Miss Alma McLain, pa dobiva redno mesečno plačo. Navedeni otok se nahaja nedaleč od kalifornijskega obrežja.

Preklicna izjava. Podpisani Peček Fran. posestnik v Gorici št. 19 preklicujem in oblaštam, da sem dne 29. junja t. l. svojemu sovražniku Verbiču Janužu, posestniku v Gorici št. 20 očitaj samolastno prisvojitelj ozir. lastnik mojega sveta ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kasenske tožbe. — Ljubljana, dne 3. julija 1936. Peček Fran.

Velikanske vrh in ženskih las so spletili leta 1879. na Japonskem, katero so rabili za dviganje tramov pri zgradbi templja Higashi Hongwanji v Kyoto. Ta tempelj, ki je največji na Japonskem, so gradili 16 let.

Pozor moške in fantje!

Zelo dobro in poceni kupite pri nas vsakovrstno blago na pr: moške srajce, delavne, trpežne in velike od Din 25.— naprej, pražnje srajce bele in pisane od Din 34.— naprej, krasne poletne svilene majice v vseh barvah od Din 48.—, bombažaste majice od Din 19.—, otroške od Din 8.—, moške vrhnje hlače od Din 48.—, otroške vrhnje hlače od Din 28.—, pumparice in modne hlače od Din 58.—, moški dežniki od Din 36.— naprej, kravate, nogavice, kopalne hlače itd. Dalje priporočamo veliko zalogo blaga za moške obleke, sukno, kamgarni, lodni od naradne do najfinejše vrste. Pri nakupu moške kompletne obleke dobite sušeno krovino zastonj, pri nakupu drugega blaga nad Din 100.— tudi primeren nameček, to pa le, ako se sklicujete na inserat v Domoljubu. Vas vpljudo vabi k obilnemu nakupu znana in solidna tovarna

F. I. Gorčar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 29.

ALI SI ŽE POSTAL ČLAN KMEČKE ZVEZE?

Mali oglasniki

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziloma obrtniki pomočnikov ali vajencev in urobo.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Fanta ali dohleta poštenih starih, 14 do 18 let, za razna dela sorejme takoj Franc Vidic, Bled I, 66.

Kranjske vloge vseh tudi podeželskih dežarnih zavodov kupujemo po najvišji ceni proti takojnji gotovini. Al. Planinšek, ag za banke in kreditne posele, Ljubljana, Beethovnova ul 14/I. Tel. 35-10. Znamke za odgovor.

Enostranovanijsko hišico v bližini Jarneceve kve na Doljenškem ali Stajerskem kupim. Ponudbe z navedbo cene pod »Hišica« upravi Domoljuba št. 9310.

Učrca sprejemem takoj, Ludvik Vidmar, krojač. Trebnje 12.

Panta za vsa dela na kmetiji takoj sprejme Babnik, Glinca 9, št. Vid pri Ljubljani.

Vsakovrstne čevlje si najugodnejše nabavite pri Jernej Jeraj, Zapoge 10. p. Smlednik.

Veče tarjantve pri branilnicah in posejilnicah vnovčujem hitro in pošteno. Obrnite se na edino pisarno, ki je oblatveno dovoljena in priložile znamke R. Rodolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica št. 12. Telefon 38-10.

Blizna in dijakine sprejemem, nudim dobro domačo prehrano in skrbno nadzorstvo pri učenju. Schoss, Ljubljana 7, Zibertova 30.

Klapec sprejemem takoj. Umek, Bistna Brezovica št. 28, Vrhnika.

Gepelj še stari prodavnice bi znebil se rad le pridno v Domoljubu inserira; kupca ti kaj kmalu privede njegov mal inserat

Kolesa

živalni stroji, malo rabljena in nova prvovrstna po neverjetno nizkih cenah napredaj pri »PROMET« (nasproti križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldan na gled.

Gotilno jermena garantirane kakovosti za vsakovrstni pogon ter vse v mlinsko stroko spadajoče predmete nudim v veliki izbiri in solidnih cenah Brear & Co., Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35.

Hotel za pso in matke gradi Družba za varstvo Hivali v Chicagu, Ill., ki bo veljal 100 tisoč dolarjev. Ta dom za izgubljene pse bo moderno zgrajen. — Koliko brezposelnih siromakov pa nima svoje strehe!

Milnarji, trgovci, zadruga, kmetovalci!

1935-Werbe Nemčija, izdelanje patentne »Iris« mlinice v raznih velikosti, ki s njimi lahko čistite žito, ga dročate, meljete vsavrstna sitna žrva v moko in gris v vsaki finosti, imajo tihi in lahki tek, ter zavzemajo malo prostora. Nemške posestvalnice »Iris« dobite po zelo nizkih cenah.

Kontaktirajte Turšek Stefan, Ljubljana, poštal predal 46, Mirje 15.

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO ZA »DOMOLJUBA«?

Blagajničarka: »Skrajni čas je že, da grem malo na oddih, gospod tef. v glavi je že vse narobe.«

Šef: »Nesmiselno! Saj krasno izgledate.«

Blagajničarka: »Že, že... Ampak vedno tako sumljivo prešteva denar, ki ga izmenjavam.«

Rešite se za vedno unetih, utrujenih nog in kurjih očeš

Sezujte čevlje in zadajite pogostje kurja očesa, ki Vas tiščijo in pečejo. V treh minutah bodo razkrojeni in za vedno bodo izginiti v kopeli s Saltrat Rodellom. Takoj, ko oblaščajoči zdravilni kisik prede v bolno kožno tkivo, odpade trda in ožuljena koža. Zulje boste popolnoma odstranili s koreninami. Vnetja, razdražena koža postane spet svetla, čvrsta in gladka. Nežne mišice na nogi ozivijo z novo močjo. Nabavite si še danes pri svojem lekarnarju omost Saltrat Rodella, čigar učinkovanje je kakor čudež. Poizkusite to sredstvo še drvi in naj za vedno prenehajo vse neugodnosti, katere so vam doslej prizadevale noga. Stroški so neznamni. Uspeh zajamčen.

NOVI GROBOVI

d A, kar si spraviš, čigavo bo? V Murski Soboti je odšel h Gospodu po vedno plačilo čast. kanonik Ivan Szepezec, župnik in dekan v tem mestu. — V Bizovniku pri Ljubljani je umrl Kolesa Anton, upokojenec drž. železnice. — V Besnici za Sv. Jožtom je preminul mornariški podpolkovnik Udir Jože. — Na Drenovem griču pri Vrhniki je zapustil ta svet gostilničar in posestnik Franc Oblak. — V boljšo večnost sta se preselili 90-letna Marija Zorko iz Starega grada, in 89-letna Ana Krulc iz Sremiča pri Vidmu ob Savi. Obe je birmal še pokojni škof Anton Martin Slomšek. — Nenadoma je izdebelnil svojo dušo Anton Kugovnik, hišni posestnik v Mostah pri Ljubljani. — V Slov. Bistrici je umrl zdravnik dr. Ludovik Černej. — V Dravljah je preminul posestnik Ivan Pirč. — V Ljubljani so umrli: železniški uradnik Emil Stalowsky, župni upravitelj krške škofije v poklju, Matej Trepal, kurat na Kureščku, Vladimír Kumar in kontoristinja Fanči Grum. — Naj počivajo v miru!

† Jernej Ložar.

V Ljubljani je po hudi bolezni mirno v Gospodu zaspal, hišni posestnik, krojaški mojster, trgovec itd. Jernej Ložar. Pokojnik je bil med prvimi poborniki za Slov. ljudsko stranko v Ljubljani. Pred 28 leti je bil izvoljen v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, kjer je zelo uspešno deloval za koristi občinskega stanu. Pod zupnikovanjem dr. Tavčarja je bil pokojnik nad vsa delaven član ljubljanskega občinskega sveta. — Jernej Ložar ni bil samo organizatoričen talent, ampak tudi bistroumen in oster kritik. Resnič je raje trpel škodo, kakor da bi bil kdaj popačen od svojih načel. — Slava mu!

»Domoljub« stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. Tel. 25-40. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnino, inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. Telefon 29-92. Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za jugoslovansko tiskarno: Karel Čeh.